

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Donje Svetice 38, 10000 Zagreb, Croatia
TEL +385 (0)1 2785 000 | FAX +385 (0)1 2785 001
WEB www.azoo.hr
MB 1778129 | ŽR 1001005-1563200794

Izvješće o radu
Agencije za odgoj i obrazovanje
za 2012. godinu

SADRŽAJ

1. Sadržaj	i
2. Organizacijska struktura Agencije za odgoj i obrazovanje	ii
3. Agencija za odgoj i obrazovanje - opći podaci	1
4. Sažetak	2
5. Vizija Agencije za odgoj i obrazovanje	3
6. Misija Agencije za odgoj i obrazovanje	4
7. Djelatnost Agencije za odgoj i obrazovanje	4
8. Ustroj i rad Agencije za odgoj i obrazovanje	5
9. Ljudski potencijali Agencije za odgoj i obrazovanje	8
10. Programska projekcija aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje	9
11. Programski ciljevi Agencije za odgoj i obrazovanje	10
12. Stručno usavršavanje	11
13. Stručno usavršavanje radnika Agencije za odgoj i obrazovanje	24
14. Provedba nacionalnih programa	25
15. Projekti i istraživanja	29
16. Stažiranja i stručni ispiti	35
17. Stručno-pedagoški uvid i stručno-pedagoški nadzor rada odgojno-obrazovnih radnika	37
18. Napredovanje odgojno-obrazovnih radnika u zvanja mentora i savjetnika	38
19. Natjecanja i smotre	39
20. Međunarodna suradnja	48
21. Izdavačka djelatnost	64
22. Rad u stručnim tijelima i povjerenstvima	65
23. Opći akti i provedbeni propisi	66
24. Ostale aktivnosti	66

AGENCIJA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE – ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

AGENCIJA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

ODJELI

PODRUŽNICE

*Odjel pravnih,
računovodstvenih
i pomoćnih poslova*

*Odjel za opće
poslove*

*Odjel za predškolski
odgoj i osnovno
školstvo*

*Odjel za srednje
školstvo*

*Odjel za stručno-
pedagoški nadzor*

*Podružnica
Rijeka*

*Podružnica
Osijek*

*Podružnica
Split*

*Odsjek pravnih, kadrovskih
i pomoćnih poslova*

Odsjek zajedničkih poslova

*Odsjek za predškolski
odgoj i razrednu
nastavu*

*Odsjek računovodstvenih
poslova*

*Odsjek za međunarodnu
suradnju i projekte
Europske unije*

*Odsjek za predmetnu
nastavu*

AGENCIJA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE – OPĆI PODACI

Opći podaci

Pravno ustrojbeni oblik: javna ustanova

Osnivač: Republika Hrvatska

Odgovorna osoba: Vinko Filipović, prof.

Agencija za odgoj i obrazovanje

Donje Svetice 38

10 000 Zagreb

Telefon: 01/27 85 000

Telefaks: 01/27 85 001

Podružnica Split

Tolstojeva 32

21 000 Split

Telefon: 021/340 999

Telefaks: 021/314 246

Podružnica Rijeka

Trpimirova 6

51 000 Rijeka

Telefon: 051/320 381

Telefaks: 051/335 182

Podružnica Osijek

Strossmayerova 6/1

31 000 Osijek

Telefon: 031/284 900

Telefaks: 031/283 799

Internetska stranica: www.azoo.hr

Adresa elektroničke pošte: agencija@azoo.hr

Matični broj poslovnog subjekta: 1778129

Osobni identifikacijski broj: 72193628411

Imenice korištene u ovome Izvješću kao što su, primjerice, učenik, odgojno-obrazovni radnik, odgojitelj, učitelj, nastavnik, stručni suradnik, ravnatelj i savjetnik podrazumijevaju rodnu razliku.

1. SAŽETAK

Agencija za odgoj i obrazovanje, neprofitna javna ustanova s temeljnom zadaćom obavljanja stručnih i savjetodavnih poslova u odgoju i obrazovanju, u okviru svojih programskih aktivnosti ima za cilj pridonijeti unapređivanju odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj, kao osnovnoj pretpostavki za stvaranje društva znanja.

Agencija za odgoj i obrazovanje pripremila je godišnje izvješće o radu s ciljem informiranja Upravnog vijeća Agencije o realiziranim aktivnostima tijekom 2012. godine

Sukladno članku 34. alineji 5. Statuta Agencije za odgoj i obrazovanje ravnatelj Agencije predložio je Upravnom vijeću Agencije godišnje izvješće o radu i poslovanju Agencije za odgoj i obrazovanje za 2012. godinu.

Na temelju članka 27. alineje 3. Statuta Agencije Upravno vijeće Agencije na 16. sjednici, održanoj 12. travnja 2013. godine, usvojilo je *Izvješće o radu Agencije za odgoj i obrazovanje za 2012. godinu*.

Godišnji izvještaj Agencije za odgoj i obrazovanje prikazuje aktivnosti Agencije tijekom 2012. godine koje su uključivale:

- *organizaciju stručnih skupova* u okviru stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika u okviru i izvan *Kataloga stručnih skupova Agencije za odgoj i obrazovanje* za 2012. godinu. Ukupno je tijekom 2012. godine organizirano **1020** stručnih skupova prema Katalogu stručnih skupova Agencije za odgoj i obrazovanje na kojima je sudjelovalo **46652** odgojno-obrazovna radnika.
- voditelji županijskih stručnih vijeća tijekom 2012. organizirali **3516** stručnih skupova na kojima je sudjelovalo ukupno **70233** sudionika
- prema podacima obrađenim u aplikaciji www.ettaedu.eu i potvrđenim sudjelovanjima na stručnim skupovima u organizaciji savjetnika Agencije i voditelja županijskih stručnih vijeća sudjelovalo je najmanje **32631** sudionika

- *poslove vezane za praćenje odgojno-obrazovnih radnika pripravnika te organizaciju i provedbu stručnih ispita.* Tijekom 2012. godine savjetnici Agencije organizirali su i proveli ukupno **3414** stručnih ispita.

- *poslove vezane za napredovanje u zvanje mentora i savjetnika.* Tijekom 2012. godine savjetnici Agencije bili su uključeni u pripremu stručno-pedagoških uvida i prijedloga za napredovanje **1409** odgojno-obrazovnih radnika, koji su na prijedlog odgojno-obrazovnih ustanova bili predloženi za napredovanje u zvanje mentora i savjetnika uključujući i ponovni izbor u ranije navedena napredovanja u zvanju.

- tijekom 2012. godine savjetnici Agencije su pripremili **560** stručnih mišljenja vezana za problematiku odgoja i obrazovanja (**276** vezanih za predškolski odgoj i obrazovanje; **99** vezanih za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje i **76** vezanih za srednjoškolsko obrazovanje, **109** vezana za provedbu odgojno-obrazovnih aktivnosti u školskom okruženju u organizaciji civilnih)

- tijekom 2012. godine savjetnici Agencije su proveli **404** stručno-pedagoška nadzora (**24** vezanih za predškolski odgoj i obrazovanje; **246** vezanih za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje i **134** vezanih za srednjoškolsko obrazovanje)

- tijekom 2012. godine savjetnici Agencije su proveli **110** stručno savjetodavnih posjeta (**9** vezanih za predškolski odgoj i obrazovanje; **85** vezanih za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje i **16** vezanih za srednjoškolsko obrazovanje)

- *sudjelovanje u strateškim projektima Vlade RH i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta (Projekt državne mature) i sudjelovanje u projektima na nacionalnoj i međunarodnoj razini i suradnja s vladinim i nevladinim institucijama na nacionalnoj i međunarodnoj razini.*

2. VIZIJA AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Zaposlenici Agencije za odgoj i obrazovanje, svjesni svoje društvene odgovornosti, važnosti i uloge obrazovanja u hrvatskome društvu, uložiti će maksimalne profesionalne napore da redovito i pravovremeno osiguraju podršku svim zainteresiranim dionicima odgojno-obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj.

3. MISIJA AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Agencija za odgoj i obrazovanje pruža usluge profesionalne podrške i profesionalnog razvoja odgojno-obrazovnim radnicima u cilju stvaranja društva znanja temeljenog na kompetentnim i inovativnim odgojno-obrazovnim radnicima.

4. DJELATNOSTI AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Zakonom o Agenciji za odgoj i obrazovanje (Narodne novine, 85/06 od 26. srpnja 2006.), koji je stupio na snagu 4. kolovoza 2006. godine, osnovana je Agencija za odgoj i obrazovanje, neprofitna javna ustanova s temeljnom zadaćom obavljanja stručnih i savjetodavnih poslova u odgoju i obrazovanju.

Sukladno članku 23. Zakona Agencija je pravni sljednik Zavoda za školstvo Republike Hrvatske, koji je osnovan Zakonom o Zavodu za školstvo Republike Hrvatske (Narodne novine, 153/02), te preuzima svu opremu, pismohranu, sredstva za rad, financijska sredstva, prava i obveze te radnike.

Na temelju članka 24. stavka 1. Zakona Vlada Republike Hrvatske, na sjednici održanoj 3. kolovoza 2006. godine, donijela je Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Upravnog vijeća Agencije za odgoj i obrazovanje (Narodne novine, 91/06). Upravno vijeće u sadašnjem sastavu imenovala je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 5. studenoga 2010. godine. Rješenjem o imenovanju predsjednice i članova Upravnog vijeća Agencije za odgoj i obrazovanje (Narodne novine, 129/10). predsjednicom Upravnog vijeća imenovanja je Mihaela Adamović, dipl. iur., a članovima mr. sc. Vera Šutalo, Sonja Pečar Karabaić, prof., dr. sc. Blaženka Valentina Mandarić, Nijaz Karić, prof., mr. sc. Narcisa Manojlović i Jasenka Đenović, dipl. pedagog. Prva sjednica Upravnog vijeća Agencije za odgoj i obrazovanje, u sadašnjem sastavu, održana je 19. studenoga 2010.

Člankom 4. Zakona utvrđene su djelatnosti Agencije

- obavljanje stručnih i savjetodavnih poslova u odgoju i obrazovanju
- sudjelovanje u praćenju, unapređivanju i razvoju odgoja i obrazovanja na području predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, obrazovanja odraslih te školovanja djece hrvatskih građana u inozemstvu i djece stranih državljana
- sudjelovanje u izradi, razvoju i implementaciji nacionalnog kurikulumu
- pružanje stručne pomoći i davanje uputa odgojno-obrazovnim ustanovama, njihovim ravnateljima te odgojiteljima, učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima (u daljnjem tekstu: odgojno-obrazovni radnici) u provedbi djelatnosti odgoja i obrazovanja
- organiziranje i provođenje stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika i ravnatelja, ako posebnim propisima nije drugačije određeno
- provođenje stručnih ispita za odgojno-obrazovne radnike, prema posebnim propisima
- provođenje postupka stručnog napredovanja za odgojno-obrazovne radnike prema posebnim propisima
- davanje stručnih mišljenja o programima u predškolskom odgoju, nastavnim programima u osnovnom školstvu i gimnazijama, općeobrazovnim programima srednjeg strukovnog školstva te o programima u obrazovanju odraslih, osim ako posebnim propisima nije drugačije određeno
- davanje stručnih mišljenja o nastavnim programima općeobrazovnih predmeta u postupku verifikacije odgojno-obrazovnih ustanova
- obavljanje stručno-pedagoškog nadzora
- sudjelovanje u organizaciji i provođenju učeničkih smotri i natjecanja
- sudjelovanje u izradi i pružanju stručne podrške provedbi nacionalnih programa
- obavljanje informacijsko-dokumentacijske i nakladničke djelatnosti
- sudjelovanje u sustavima obveznog izvješćivanja o provedbi potpisanih međunarodnih konvencija i preporuka u odgoju i obrazovanju
- obavljanje drugih poslova u sustavu odgoja i obrazovanja u skladu sa zakonom i provedbenim propisima ministra nadležnog za obrazovanje

5. USTROJ I RAD AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Sjedište Agencije je u Zagrebu (Donje Svetice 38) gdje su smješteni: uprava, administracija, računovodstveno-knjigovodstvena i pravna služba, odjeli i odsjeci sa stručnim djelatnicima, savjetnicima i višim savjetnicima iz svih područja djelatnosti Agencije. Podružnice u Rijeci, Splitu i

Osijeku obavljaju djelatnost Agencije na određenom području Republike Hrvatske u skladu sa Statutom Agencije.

Središnji ured u Zagrebu okvirno obavlja djelatnost za Zagrebačku, Krapinsko-zagorsku, Međimursku, Varaždinsku, Karlovačku, Sisačko-moslavačku, Koprivničko-križevačku i Bjelovarsko-bilogorska županiju te Grad Zagreb. Dijeli se na:

a) Odjel pravnih, računovodstvenih i pomoćnih poslova

- Odsjek pravnih, kadrovskih i pomoćnih poslova
- Odsjek računovodstvenih poslova

b) Odjel za opće poslove

- Odsjek zajedničkih poslova
- Odsjek za međunarodnu suradnju i projekte EU

c) Odjel za predškolski odgoj i osnovno školstvo

- Odsjek za predškolski odgoj i razrednu nastavu
- Odsjek za predmetnu nastavu

c) Odjel za srednje školstvo

d) Odjel za stručno-pedagoški nadzor

▪ Podružnice:

- Podružnica Split obavlja djelatnost za Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku županiju.
- Podružnica Rijeka obavlja djelatnost za Primorsko-goransku, Ličko-senjsku i Istarsku županiju.
- Podružnica Osijek obavlja djelatnost za Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Brodsko-posavsku, Osječko-baranjsku i Vukovarsko-srijemsku županiju.

6. LJUDSKI POTENCIJALI AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Za obavljanje navedenih djelatnosti u Agenciji je predviđeno ukupno 147 radnih mjesta. Od navedenih radnih mjesta na dan 31. prosinca 2012. godine u Agenciji je zaposleno ukupno 133 djelatnika: stručno osoblje (102), administrativno i pomoćno osoblje (31), od toga su tri djelatnika zaposlena na određeno vrijeme (zamjena za djelatnice na rodiljnom dopustu, odnosno za djelatnicu na neplaćenom dopustu).

S obzirom na stalnu fluktuaciju radnika (odlazak na novo radno mjesto, u mirovinu, mirovanje radnog odnosa) te ograničenje novog zapošljavanja (zapošljavanje po principu „2 za 1“) na dan 31. prosinca 2012. godine upražnjeno je 14 radnih mjesta. Određena upražnjena radna mjesta popunit će se po provedenom natječajnom postupku.

Struktura radnika prema mjestu rada: Zagreb 71 radnik, Podružnica Split 22 radnika, Podružnica Osijek 18 radnika i Podružnica Rijeka 22 radnika.

Struktura radnika Agencije prema razinama obrazovanja:

- SSS (srednja stručna sprema) – 16 radnika
- VŠS (preddiplomski stručni studij ili stručni studij, odnosno stručni dodiplomski studij u trajanju kraćem od četiri godine prema prijašnjim propisima) – 3 radnika
- VSS (preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, odnosno sveučilišni dodiplomski studij ili stručni dodiplomski studij u trajanju od najmanje četiri godine prema ranijim propisima) – 89 radnika
- sveučilišni specijalist (univ. spec., mr.) (poslijediplomski specijalistički studij, odnosno poslijediplomski stručni studij prema ranijim propisima) – 8 radnika
- mr. sc. (poslijediplomski sveučilišni znanstveni studij za stjecanje akademskog stupnja magistra znanosti prema ranijim propisima) – 10 radnika
- dr. sc. (poslijediplomski sveučilišni studij, odnosno poslijediplomski sveučilišni znanstveni studij za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti prema ranijim propisima) – 7 radnika

U proteklom razdoblju Agencija je uložila znatne napore u usavršavanje i povećanje svojih ljudskih potencijala. Zaposlenici Agencije pružaju savjetodavnu podršku odgojno-obrazovnim radnicima tijekom stažiranja i organizacijsku infrastrukturu u pripremi i provedbi polaganja

stručnih ispita i stručnog usavršavanja zaposlenih u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i učeničkim domovima.

Agencija za odgoj i obrazovanje ima rastuću mrežu suradnika i savjetnika iz akademske zajednice, praktičara iz odgojno-obrazovnih ustanova i civilnog društva koji osiguravaju stručnu i praktičnu ekspertizu iz područja obrazovanja s posebnim naglaskom na unapređivanje ljudskih potencijala odgojno-obrazovnih radnika iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova.

Osobito je vrijedna mreža voditelja županijskih stručnih vijeća iz osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova (925 županijskih stručnih vijeća u osnovnim, 487 voditelja županijskih stručnih vijeća opće-obrazovnih programa u srednjim školama i učeničkim domovima i 43 voditelja županijskih stručnih vijeća za školske preventivne programe u osnovnim i srednjim školama), koji provode stručna usavršavanja za zaposlenike u osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima na županijskoj i međuzupanijskoj razini.

7. PROGRAMSKA PROJEKCIJA AKTIVNOSTI AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Programska projekcija Agencije za odgoj i obrazovanje temelji se na dokumentima i strategiji Vlade RH u cilju stvaranja i održavanja društva znanja.

Aktivnosti Agencije usmjerene su prvenstveno na profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih radnika kako bi se unaprijedila kvaliteta obrazovanja u funkciji kulture življenja, gospodarstva i društva temeljenoga na znanju i demokratskim načelima te osiguralo pravo na obrazovanje za sve.

Dokumenti i projekti koji su bili polazište za pripremu programske projekcije Agencije za odgoj i obrazovanje u 2012. godini:

- *Strategija Vladinih programa za razdoblje 2012. – 2014.*
- *Strateški plan Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za razdoblje 2012. – 2014.*
- *Strateški plan Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za razdoblje 2013. – 2015.*
- *Smjernice za Strategiju odgoja, obrazovanja, znanosti i tehnologije*
- *Nastavni plan i program za osnovne škole (Narodne novine, 102/06)*
- *Nastavni planovi i programi za srednje škole*
- *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, srpanj 2010.)*
- *55 preporuka za povećanje konkurentnosti Hrvatske (Nacionalno vijeće za konkurentnost, 2004.)*
- *Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi (Narodne novine, 10/97 i 107/07)*

- *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12 i 86/12)*
- *Zakon o Agenciji za odgoj i obrazovanje (Narodne novine, 85/06)*
- *Zakon o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Narodne novine, 51/00 i 56/00)*
- *Zakon o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, 27/10 i 55/11)*
- *Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine, 63/08 i 90/10)*
- *Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (Narodne novine, 63/08 i 90/10)*
- *Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (Narodne novine, 63/08 i 90/10)*
- *Projekt Državna matura*
- *Apsorpcija pretpripravnih programa Europske unije namijenjenih obrazovanju i osposobljavanju u procesu pridruživanja u punopravno članstvo Europske unije*
- *Zajednička europska načela za sposobnost i kvalifikacije učitelja (Europska komisija i Vijeće Europe)*
- *Strategija stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika u razdoblju 2009.–2013. (Agencija za odgoj i obrazovanje, 2009.)*
- *Strategija Europa 2020.*

8. PROGRAMSKI CILJEVI AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Programski ciljevi Agencije za odgoj i obrazovanje polaze od prioriteta istaknutih u *Strateškom planu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za razdoblje 2012. – 2014.* i imaju za cilj doprinijeti ujednačavanju kvalitete cjelokupnoga sustava odgoja i obrazovanja, učiniti ga dostupnim svima te unaprijediti mogućnosti trajnog profesionalnog razvoja odgojno-obrazovnih radnika Republike Hrvatske.

Ostvarivanje programskih ciljeva sastoji se od aktivnosti usmjerenih na:

- unapređivanje kvalitete poučavanja i učenja u školama, razvijanje znanja i umijeća odgojno-obrazovnih radnika
- razvoj navika i promoviranje važnosti i uloge cjeloživotnog učenja
- primjenu informatičko-komunikacijskih tehnologija

- promoviranje i osnaživanje preventivne uloge škole u sprečavanju i ublažavanju društveno neprihvatljivih ponašanja
- kreiranje programa i inicijativa radi stvaranja ozračja koje školu čini zajednicom u kojoj se uči i u kojoj se grade bliski i snošljivi međuljudski odnosi
- unapređivanje kvalitete upravljanja odgojno-obrazovnim ustanovama
- sudjelovanje u aktivnostima vezanima za osiguranje kvalitete u odgojno-obrazovnom sustavu samovrednovanja i vanjskog vrednovanja
- promoviranje važnosti uključenosti obitelji, lokalne zajednice, socijalnih partnera i civilnog društva u unapređenje sustava
- promoviranje i stvaranje inovativnih pristupa u odgojno-obrazovnom procesu te usklađivanje s programima i standardima EU-a
- promoviranje nacionalnih i kulturnih vrednota
- promoviranje važnosti odgoja i obrazovanja u jačanju svijesti o pripadnosti europskomu kulturnome krugu
- promoviranje ideje multikulturalizma i tolerancije

Ostvarivanje provedbe programskih ciljeva osigurava se:

- aktivnim sudjelovanjem u pripremi i planiranju sveobuhvatnih promjena odgojno-obrazovnog sustava
- stručno-pedagoškim nadzorom i praćenje kvalitete škole
- stručnim usavršavanjem u cilju razvoja ljudskih potencijala odgojitelja, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja
- stručnim usavršavanjem za odgojitelje, učitelje i stručne suradnike pripravnike s posebnim naglaskom na pružanje stručne potpore tijekom stažiranja kroz održavanje oglednih sati i pedagoških radionica
- korištenjem svih stručnih potencijala na lokalnoj razini - angažiranjem voditelja županijskih stručnih vijeća, odgojitelja, učitelja, nastavnika i stručnih suradnika koji su napredovali u zvanja mentora i savjetnika radi uključivanja u stručno usavršavanje odgojitelja, učitelja, nastavnika i stručnih suradnika
- korištenjem europskih obrazovnih programa i inicijativa radi postizanja učinkovitijih nacionalnih obrazovnih rješenja
- suradnjom s učiteljskim/nastavničkim fakultetima, strukovnim udrugama i društvima
- suradnjom s međunarodnim obrazovnim institucijama

9. STRUČNO USAVRŠAVANJE

U cilju poboljšanja kvalitete i učinkovitosti odgoja i obrazovanja te poticanja trajnog profesionalnog razvoja odgojno-obrazovnih radnika, Agencija posebnu pažnju posvećuje unapređivanju ljudskih potencijala i razvoju profesionalnih kompetencija odgojitelja, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima.

Agencija za odgoj i obrazovanje, svjesna uloge i važnosti trajnog profesionalnog razvoja odgojno-obrazovnih radnika i potrebe za unapređivanjem kvalitete odgojno-obrazovnog procesa, predložila je, a Upravno vijeće donijelo *Strategiju stručnog usavršavanja za razdoblje od 2009. do 2013. godine*, koja predstavlja osnovu za provođenje stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika u Republici Hrvatskoj.

Strategija stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika provodit će se u svrhu jačanja njihovih profesionalnih kompetencija te trajnog i sustavnog rada na podizanju kvalitete odgojno-obrazovnog procesa i sadrži prijedloge smjernica i načina organizacije stručnog usavršavanja u hrvatskom kontekstu i prema europskim standardima u području poučavanja i stručnog usavršavanja. Prijedlozi su stručno utemeljeni na načelima osuvremenjivanja, unapređivanja i kvalitetnog poboljšanja sustava stručnog usavršavanja. Strategija je razvojni dokument, otvoren za promjene koje se događaju na razini nacionalnih prioriteta u području obrazovne politike i iskazanih potreba odgojno-obrazovnih radnika.

Tijekom 2012. stručni skupovi Agencije za odgoj i obrazovanje planirani su u skladu sa sljedećim principima:

- a) *ekonomičnosti* vremena i materijalnih sredstava
- b) *u skladu s potrebama korisnika* odgojno-obrazovnih radnika
- c) *kvalitete sadržaja* koju su prezentirali eminentni strani predavači sa sveučilišta i iz javnih ustanova iz Republike Hrvatske i inozemstva, praktičari iz predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova te učeničkih domova kao i savjetnici Agencije
- d) *mogućnosti brze primjene* predstavljenih sadržaja stručnog usavršavanja u školskom okruženju

Ukupno je tijekom 2012. godine su organizirana **1020** stručna skupa prema Katalogu stručnih skupova Agencije za odgoj i obrazovanje na kojima je sudjelovalo **26319** odgojno-obrazovna radnika, voditelji županijskih stručnih vijeća tijekom 2011. organizirali **3516** stručnih skupova na kojima je sudjelovalo ukupno **70233** sudionika.

Prema podacima obrađenim u aplikaciji www.ettaedu.eu i potvrđenim sudjelovanjima na stručnim skupovima u organizaciji savjetnika Agencije i voditelja županijskih stručnih vijeća sudjelovalo je najmanje **32631** sudionik.

Tablica 1. Prikaz stručnih skupova u organizacija Agencije za odgoj i obrazovanje u 2012.

stručni skupovi	broj stručnih skupova	broj sudionika (prijavljenih)	broj sudionika (ukupno)	broj sudionika (fizičkih osoba)
Agencija za odgoj i obrazovanje	1020	63889	46652	26319
Voditelji županijskih stručnih vijeća	3516	91787	70233	32631
ICT Edu	66	4779	3697	3683
Stručni suradnici (mentori i savjetnici)	77	2641	2277	1957
ukupno	4679	163096	122859	64590

Tijekom 2012. godine savjetnici Agencije organizirali su različite oblike stručnog usavršavanja za odgojitelje, učitelje, nastavnike, stručne suradnike i ravnatelje iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova.

Posebno mjesto i važnost u stručnom usavršavanju odgojno-obrazovnih radnika imale su sljedeće teme:

- Vrednovanje i nacionalni ispiti
- Nacionalni i školski kurikulum
- Kompetencije prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu
- Provedba Državne mature - nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji u srednjim školama u okviru stručnog usavršavanja nastaviti će već započeti kontinuitet pripreme za provedbu Državne mature
- Stručna i savjetodavna pomoć – pripravnicima i drugim sudionicima odgojno-obrazovnog sustava pružat će se, u skladu s potrebama škola i mogućnostima Agencije, stručna i savjetodavna pomoć (stručna i savjetodavna pomoć posebno će se odnositi na rad s djecom s posebnim potrebama)
- Vrednovanje i samovrednovanje
- Hrvatski kvalifikacijski okvir
- Kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja

- Kurikulum zdravstvenog odgoja

U ostvarivanju planiranih stručnih skupova Agencija je surađivala s hrvatskom stručnom javnošću sa sveučilišta, znanstvenih instituta, strukovnim udrugama, civilnim sektorom, odgojno-obrazovanim radnicima-praktičarima tj. sa svima koji svojim znanjem i kompetencijama mogu pomoći i doprinijeti kvalitetnom stručnom usavršavanju odgojno-obrazovnih radnika.

Od inicijativa koje su realizirane u 2012. godini ističemo suradnju na projektu *Festival znanja*, koji tradicionalno organiziraju Sveučilišta iz Osijeka, Rijeke, Splita i Zagreba, Društvo matematičara i fizičara Rijeka, Britanski savjet (*British Council*) i Tehnički muzej iz Zagreba, te suradnju s Hrvatskom akademskom i istraživačkom mrežom CARNet na projektima *CARNetov portaL za škole*, *Net u školi*, *Obrazovanje za novo doba*, *ICT Edu*.

U okviru *Programa zaštite mentalnog zdravlja Vlade Republike Hrvatske* tijekom 2012. nastavljen je program stručnog usavršavanja *Prevenција depresije i suicidalnih ponašanja djece i mladih za stručne suradnike pedagoge, psihologe i odgajatelje*, koji su završili I. stupanj stručnog usavršavanja tijekom 2011.

U cilju unapređivanja stručnog usavršavanja učitelja razredne nastave Grada Zagreba i Zagrebačke županije (zapad) tijekom 2012. nastavljen je projekt *Modularno stručno usavršavanje učitelja razredne nastave* u koje je uključeno 1800 učitelja razredne nastave u Gradu Zagrebu i 600 učitelja razredne nastave u Zagrebačkoj županiji (zapad). Predavanja i radionice, u okviru 42 teme koje su predviđene modulima, izvodili su sveučilišni profesori, viši savjetnici za razrednu nastavu, učitelji praktičari i stručni suradnici.

Posebna pozornost posvećena je praćenju rada i stručno-pedagoškoj potpori predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim škola na prostorima Republike Hrvatske u kojima se nastava izvodi u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Aktivnosti vezane za unapređivanje odgoja i obrazovanja učenika pripadnika nacionalnih manjina i zajednica koje se školuju u Republici Hrvatskoj provodila se u suradnji s Službom za posebne programe i kurikulum Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i uključivala je:

- Zakonodavstvo i savjetovanja - upoznavanje sa zakonodavnim rješenjima o radu škola na manjinskim jezicima
- Stručno-pedagošku potporu i stručno usavršavanje učitelja i nastavnika, udžbeničku i didaktičku opremljenost, stručno usavršavanje učitelja i nastavnika, itd.

- Suradnju s jedinicama lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave, nevladinim udrugama, predstavnicima ostalih manjinskih zajednica, predstavnicima vjerskih zajednica

Agencija za odgoj i obrazovanje je tijekom 2012. nastavila s provedbom stručnog usavršavanja u sklopu kojeg stručni suradnici pedagozi, psiholozi, stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila i knjižničari u zvanju mentora i savjetnika održavaju stručna predavanja/prezentacije na školskoj razini u okviru sjednica učiteljskog/nastavničkog vijeća. Navedenim konceptom stručnog usavršavanja osnovnim i srednjim školama Agencija je otvorila mogućnost da na sjednicama učiteljskog/nastavničkog vijeća stručni suradnici promovirani u zvanju mentora ili savjetnika održe prezentaciju/predavanje na temu po potrebi i odabiru škole. Ukupno je tijekom 2012. godine organizirano 77 stručnih skupova na školskoj razini na kojima je sudjelovalo ukupno 1957 sudionika.

U cilju pripreme za planiranje i provedbu *Kurikuluma zdravstvenog odgoja* Agencija je u listopadu 2012. Započela sa stručnim usavršavanjima učitelja, nastavnika i stručnih suradnika o sadržajima i temama zdravstvenog odgoja. Agencija je započela s pripremom radnih materijala i vodiče za pripremu i provedbu kurikuluma zdravstvenog odgoja, koji se kontinuirano i sukcesivno objavljuju na internetskim stranicama Agencije.

U cilju što kvalitetnije integracije učenika s teškoćama u razvoju u redovni odgojno-obrazovni sustav Agencija je tijekom 2012. osiguravala stručno-savjetodavnu potporu školama u suradnji s Centrom za odgoj i obrazovanje „Goljak“ – za učenike s cerebralnom paralizom, Centrom za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“ - za slijepo i slabovidne učenike, Centrom za odgoj i obrazovanje „Slava Raškaj“ - za učenike oštećena sluha i poremećajem govorno jezične komunikacije učenike i Poliklinikom za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG - za učenike s poremećajem u govornoj komunikaciji.

Agencija je tijekom 2012. u suradnji s nadležnim ministarstvima i vladinim uredima (Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvom socijalne politike i mladih, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom unutarnjih poslova i/ili Ravnateljstvom policije, Uredom za suzbijanje droga Vlade Republike Hrvatske), akademskom zajednicom (Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Pedagoškim fakultetom Sveučilišta u Rijeci) i stručnjacima koji se bave brigom za mentalno zdravlje djece i mladeži (Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba, Centar za mentalno zdravlje Dječje bolnice Zagreb, Društvo za psihološku pomoć) organizirala stručne skupove vezane za brigu o mentalnom zdravlju djece i mladeži uključujući stručne skupove vezane za ulogu odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji rizičnih ponašanja (stručni skupovi: *Depresija i suicidalno ponašanje djece i mladih*,

Prevenција nasilja u mladenačkim vezama, Navike i obilježja kockanja i sportskog klađenja adolescenata u urbanim sredinama, Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u promoviranju zdravih stilova života i spolno-odgovornog ponašanja, Sport i nasilje u Europi, Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji rizičnih oblika ponašanja).

Hrvatsko društvo za pedijatrijsku endokrinologiju i dijabetologiju Hrvatskog liječničkog zbora, Društvo roditelja, liječnika i ostalih zdravstvenih djelatnika za pomoć djeci i adolescentima oboljelim od šećerne bolesti Veliki za male sa šećernom bolešću i Agencija za odgoj i obrazovanje organizirali su 22. ožujka 2012. stručni skup Djeca sa šećernom bolešću u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Tijekom travnja i svibnja 2012. godine *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Studijski centar socijalnog rada i Agencija za odgoj i obrazovanje* organizirali su u Osijeku (15. svibnja 2012. – 81 sudionik), Zagrebu (23. travnja 2012. – 106 sudionika), Rijeci (21. svibnja 2012. – 73 sudionika) i Splitu (3. svibnja 2012. – 79 sudionika) prezentacije rezultata regionalnog istraživanja *Raširenost nasilja nad djecom u obitelji i među vršnjacima* na kojem je sudjelovalo ukupno 339 učitelja, nastavnika i stručnih suradnika iz osnovnih i srednjih škola.

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je 17. svibnja 2012. za voditelje školskih preventivnih programa i osnovnih i srednjih škola Brodsko-posavske županije stručni skup *Sveobuhvatni programi prevencije ovisnosti*, Slavonski Brod (Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije).

Organizacija mladih Status M i Care International uz podršku *Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Agencije za odgoj i obrazovanje* organizirali su tri dvodnevna stručna skupa *Inicijativa mladića - promocija rodno ravnopravnih normi, zdravih životnih stilova i nenasilnog ponašanja mladih* u Osijeku (22. i 23. ožujka 2012. – 51 sudionik), Splitu (10. i 11. svibnja 2012. – 47 sudionika) i Rijeci (4. i 5. rujna 2012. – 24 sudionika) na kojem je sudjelovalo ukupno 122 učitelja, nastavnika i stručnih suradnika iz osnovnih i srednjih škola.

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je dva stručna skupa *Postupanje u školama u slučajevima prijava, saznanja ili sumnje seksualnog uznemiravanja ili zlostavljanja* u Lepoglavi (27. lipnja 2012. – 42 sudionika) i Zagrebu (2. srpnja 2012. – 95 sudionika) na kojem je sudjelovalo ukupno 37 stručnih suradnika pedagoga iz osnovnih škola.

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je 12. prosinca 2012. za voditelje školskih preventivnih programa i stručne suradnike pedagoge osnovnih i srednjih škola Osječko-baranjske i Požeško –slavonske županije stručni skup *Planiranje, programiranje i evaluacija preventivnih programa*, Osijek (Osnovna škola Antuna Mihanovića).

U okviru *Kataloga stručnog usavršavanja Agencije za odgoj i obrazovanje* provodi se modularni program stručnog usavršavanja *Depresija i suicidalno ponašanje djece i mladih*, koji ima za opći cilj predstaviti iskustva i primjere iz vlastite sredine kojima se štiti mentalno zdravlje učenika, specifični ciljevi skupa povezani su s razumijevanjem rizičnih čimbenika za pojavu suicidalnog ponašanja i prevenciju suicidalnosti, izdvojiti podatke o povezanosti depresije i suicidalnog ponašanja i povezati primjere s mogućnostima prevencije. Prikaz održani stručni skupovi u 2012.

- a) *Depresija i suicidalno ponašanje djece i mladih (I. stupanj) - Profesionalne i socijalne kompetencije stručnih suradnika i odgajatelja - 24. veljače 2012. , Osijek – 34 sudionika*
- b) *Depresija i suicidalno ponašanje djece i mladih (III. stupanj) - 23. ožujka 2012., Donja Stubica – 13 sudionika*
- c) *Rano otkrivanje emocionalnih teškoća, rizika poremećaja u ponašanju i suicidalnog rizika djece i mladih (I. stupanj) - 5. svibnja 2012., Zagreb – 28 sudionika*
- d) *Rano otkrivanje emocionalnih teškoća, rizika poremećaja u ponašanju i suicidalnog rizika djece i mladih (I. stupanj) - 11. svibnja 2012., Rijeka– 14 sudionika*
- e) *Rano otkrivanje emocionalnih teškoća, rizika poremećaja u ponašanju i suicidalnog rizika djece i mladih (I. stupanj) - 26. listopada 2012., Križevci – 32 sudionika*
- f) *Rano otkrivanje emocionalnih teškoća, rizika poremećaja u ponašanju i suicidalnog rizika djece i mladih (I. stupanj) - 11. studenoga 2012., Zadar – 34 sudionika*
- g) *Rano otkrivanje emocionalnih teškoća, rizika poremećaja u ponašanju i suicidalnog rizika djece i mladih (II. stupanj) - 23. studenoga 2012., Lovran – 22 sudionika*

Stručno usavršavanje za stručne suradnike osnovnih i srednjih škola na temu *Zaštita reproduktivnog zdravlja mladih*, organizirano u suradnji s *Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo* i *Gradskim uredom za zdravstvo i branitelje grada Zagreba* održano je 18. prosinca 2012. u Zagrebu.

Tijekom 2012. organizirano je šest stručnih skupova za vjeroučitelje – *Katehetskih škola* na nacionalnoj razini

- *Katehetska zimska škola za vjeroučitelje osnovnih škola Otajstvo Kristova života-dvanaestogodišnji Isus u hramu (Lk 2,41-52). Zadivljenost kao pedagoški princip*, održana

je od 3. do 5. siječnja 2012. godine u Međubiskupijskom sjemeništu na Šalati u Zagrebu, sudjelovalo je 490 vjeroučitelja.

- *Katehetska proljetna škola za vjeroučitelje osnovnih škola „...i uznesen bi na nebo...“ (Lk 24,52). Zadržavanje kao pedagoški princip*, održana je 20. i 21. travnja 2012. godine u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu, sudjelovalo je 289 vjeroučitelja.
- *Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje osnovnih škola Vjera ljubavlju djelotvorna*, održana je od 23. do 25. kolovoza 2012. godine u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu, sudjelovalo je 339 vjeroučitelja.
- *Katehetska ljetna škola za vjeroučitelje srednjih škola Otajstvo Isusa Krista i mnogolikost kršćanskih Crkava-vjeronauka i ekumenski dijalog*, održana je od 27. do 29. kolovoza 2012. godine u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu, sudjelovalo je 123 vjeroučitelja.
- *Katehetska škola za odgojitelje u vjeri osoba s teškoćama u razvoju - Potpomognuta komunikacija u vjeronaučnoj nastavi*, održana je 19. i 20. listopada 2012. godine u župi sv. Petra u Zagrebu, sudjelovalo je 58 vjeroučitelja.
- *Katehetska jesenska škola za odgojitelje u vjeri u predškolskim ustanovama Vjera i likovnost predškolskog djeteta*, održana je 9. i 10. studenoga 2012. godine u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu, sudjelovalo je 283 odgojiteljice vjeri.

Ugledni hrvatski znanstvenik prof. dr. Ivan Đikić, direktor Instituta za biokemiju Sveučilišta Goethe te voditelj laboratorija za molekularna istraživanja života u Frankfurtu (Institute for Molecular Life Sciences FMLS), održao je 19. travnja 2012. u Zagrebu predavanje za ravnatelje i stručne suradnike osnovnih i srednjih škola te djelatnike Agencije za odgoj i obrazovanje. U predavanju naslovljenom *Izazovi suvremene znanosti* ponudio je, kako je naglasio, pogled izvana na hrvatski obrazovni i znanstveni sustav te je govorio o važnosti znanosti i njezinoj ulozi u napretku pojedinog društva. Predavanje profesora Ivana Đikića organizirali su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba, Udruga „Aktiva“ i Agencija za odgoj i obrazovanje.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Agencija za odgoj i obrazovanje osigurali su sredstva za rad županijskih stručnih vijeća u 2011. godini koja su se koristila za pokrivanje troškova stručnog usavršavanja (honorari predavačima u skladu s Odlukom o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje visine naknada vanjskim suradnicima za ostvarivanje programa Agencije za odgoj i obrazovanje Klasa: 023-01/09-01/0031 Urbroj: 561-01/1-09-1 od 7. 10. 2009.). Sredstva za rad županijskih stručnih vijeća u iznosu od 1,700.00 kn u osnovnim školama osigurava i isplaćuje Agencija za odgoj i obrazovanja, a sredstva za rad županijskih stručnih vijeća u srednjim školama i učeničkim domovima osigurava i isplaćuje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Koncepcija usavršavanja ravnatelja u odgojno-obrazovnim ustanovama, u velikoj mjeri, određena je spoznajom da je svake godine oko 11% *novoizabranih* ravnatelja. Kako ne postoji sustav osposobljavanja ravnatelja niti su propisane stručno-pedagoške kompetencije ravnatelja, osmišljenim stručnim usavršavanjem tijekom 2012. savjetnici Agencije za ravnatelje predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova nastojali su stvoriti pretpostavke za učinkovito upravljanje i rukovođenje u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Stručna usavršavanja ravnatelja predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova realizirana su kroz stručne skupove namijenjene trima ciljnim skupinama:

- ravnateljima odgojno-obrazovnih ustanova u 1. mandatu,
- ravnateljima voditeljima županijskih stručnih vijeća i
- svim ravnateljima u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Skupovi koje su vodili savjetnici za ravnatelje bili su organizirani i provedeni u suradnji s Upravom za inspekcijske poslove Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Hrvatskom akademskom i istraživačkom mrežom - CARNet-om, udrugama ravnatelja osnovnih i srednjih škola te drugim udrugama i društvima koja se bave odgojem i obrazovanjem. Sadržaji stručnog usavršavanja temeljeni su na iskazanim potrebama ravnatelja u rukovođenju odgojno-obrazovnom ustanovom (zakonska regulativu, organiziranje ustanove, vođenje školskog osoblja, planiranje pedagoškog rada, komunikacijske vještine ...) i provodili su se putem predavanja, seminara i rasprava u malim grupama koristeći plenarne, skupne i individualne oblike rada s posebnim naglaskom na modularno stručno usavršavanje u malim skupinama.

U posljednjem desetljeću dešavaju se procesi decentralizacije predškolskih odgojno-obrazovnih ustanova što ima za posljedicu veću autonomiju ustanova i veću odgovornost ravnatelja za poslovanje koja traži veće kompetencije vođenja, rukovođenja. Novije znanstvene spoznaje govore o povezanosti između načina upravljanja i uspješnosti neke ustanove stoga je stručno usavršavanje ravnatelja predškolskih ustanova tijekom 2012. bilo usmjereno prema jačanju profesionalnih kompetencija u smjeru obrazovnog menadžmenta, koje su bile realizirane kroz:

- omogućavanje najmanje 15 sati stručnog usavršavanja svakom ravnatelju (što je omogućeno ponudom državnog skupa)
- razvijanje profesionalnih kompetencija ravnatelja u suvremenom dječjem vrtiću
- implementaciju projekta *Obrazovni menadžment*

- realizacija profesionalne podrške, savjetovanja, supervizije po pozivu
- kroz aktivnosti usmjerenih na jačanje kompetencija iz područja obrazovnog menadžmenta i razvijanja komunikacijskih kompetencija

Za ravnateljice i ravnatelje predškolskih ustanova tijekom 2012. nadležna savjetnica Agencije organizirala je sljedeće stručne skupove:

- stručni skup *Obrazovni menadžment Modul 6: Upravljanje kvalitetom i vanjsko i unutarne vrednovanje*, održan u Zagrebu 27. siječnja 2012.
- stručni skup *Razvijanje profesionalnih kompetencija ravnatelja u suvremenom dječjem vrtiću, Propisi – radni odnosi*, održan u Zagrebu 17. veljače 2012.
- stručni skup *Obrazovni menadžment Upravljanje kvalitetom i model TQM, modul 6.*, održan u Jastrebarskom 23. ožujka 2012.
- stručni skup *Obrazovni menadžment Financijsko upravljanje i poslovanje proračunskih korisnika*, održan u Vukovaru 12. travnja 2012.
- stručni skup *Refleksivna praksa, supervizija i unapređivanje vođenja u predškolskoj ustanovi*, održan u Zagrebu 25. svibnja 2012.
- stručni skup *Komunikacijske vještine i refleksivna praksa*, održan u Zagrebu 1. lipnja 2012.
- stručni skup *Financijsko poslovanje proračunskih korisnika*, održan u Baškoj na otoku Krku od 20. do 22. rujna 2012.
- stručni skup *Upravljanje vremenom po TA, upravljanje ciljevima*, održan u Zagrebu 19. listopada 2012.
- stručni skup *Obrazovni menadžment Modul 6: Upravljanje kvalitetom i vanjsko i unutarnje vrednovanje*, održan u Dubrovniku od 7. do 9. studenoga 2012.
- stručni skup *Upravljanje vremenom po TA, upravljanje ciljevima*, održan u Zagrebu 16. studenoga 2012.
- stručni skup *Organizacija koja uči*, održan u Zagrebu 14. prosinca 2012.

Za ravnateljice i ravnatelje osnovnih škola tijekom 2012. nadležni savjetnici Agencije organizirali su sljedeće stručne skupove:

- stručni skup *Kvaliteta i unapređivanje kvalitete rada škola*, održan u Vodicama od 27. do 29. veljače 2012.
- stručni skup *Mjesto i uloga ravnatelja u odgojno-obrazovnom sustavu*, održan u Zagrebu 22. ožujka 2012.
- stručni skup *Organizacija i poslovanje škole*, održan u Zagrebu 17. svibnja 2012.

- stručni skup *Planiranje rada i zaduženja radnika škole*, održan u Zagrebu 24. kolovoza 2012.
- stručni skup *Propisi, dokumentacija, pripravnički staž i napredovanje u položajnim zvanjima*, održan u Zagrebu 25. listopada 2012.
- stručni skup *Novi kurikulumi u školskoj svakodnevici*, održan u Donjoj Stubici 26. studenoga 2012.
- stručni skup *Stručno-pedagoški rad ravnatelja*, održan u Zagrebu 6. prosinca 2012.

Za ravnateljice i ravnatelje srednjih škola i učeničkih domova škola tijekom 2012. nadležni savjetnik Agencije organizirao je sljedeće stručne skupove:

- stručni skup *Ravnatelji srednjih škola i učeničkih domova*, održan u Rijeci 21. veljače 2012.
- stručni skup *Profesionalni razvoj ravnatelja srednjih škola i učeničkih domova*, održan u Zadru od 24. do 26. travnja 2012.
- stručni skup *Upravljanje promjenama*, održan u Svetom Martinu na Muri 14. studenoga 2012.

Sveučilište u Rijeci i Agencija za odgoj i obrazovanje su 4. travnja 2012. godine potpisali su *Sporazum o suradnji u stručnom usavršavanju odgojno-obrazovnih radnika osnovnih i srednjih škola*. Suradnja je planirana na području stručnog cjeloživotnog obrazovanja, a odvijat će se u *Centru za obrazovanje nastavnika* na Filozofskom fakultetu u Rijeci, koji provodi programe cjeloživotnog obrazovanja odgojno-obrazovnih radnika. Sveučilište i Agencija sporazumno su definirali suradnju na području cjeloživotnog obrazovanja u okviru svojih zajedničkih interesa, a surađivat će u sljedećim područjima: izradi programa stručnog usavršavanja, zajedničkim programima iz područja odgoja i obrazovanja, organizaciji mogućih zajedničkih edukacija stručnjaka u odgoju i obrazovanju, razmjeni odgojno-obrazovnih/stručnjaka radi zajedničkog poučavanja i razmjene iskustva, izdavanju i razmjeni stručnih publikacija, razmjeni iskustava i informacija o stručnim programima, metodama učenja i tehnikama koje se koriste u procesima poučavanja te ostalim oblicima suradnje od zajedničkog interesa.

U suradnji s *Učiteljskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci - Centrom za istraživanje djetinjstva* intenzivirana je suradnja u stručnom usavršavanju odgojitelja i stručnih suradnika iz predškolskih ustanova Primorsko-goranske, Istarske i Ličko-senjske županije. Tijekom 2012. godine započeta je suradnja u organizaciji sljedećih stručnih skupova:

- *Mentorstvo: sveobuhvatan pristup profesionalnom razvoju u procesu stažiranja pripravnika*

- *Istraživanje i mijenjanje kulture vrtića - izazov za odgojitelje, stručne suradnike i ravnatelje*

Agencija za odgoj i obrazovanje ugostila je od 11. do 14. rujna 2012. godine sedam stručnjaka iz Europske unije, Makedonije i Turske koji se u svom odgojno-obrazovnom radu bave pripremom i provedbom školskih preventivnih programa. Studijski posjet *The Role Of School In Drug Abuse Prevention* organiziran je u okviru *Transverzalnog programa – organiziranje studijskih posjeta* u okviru *Programa za cjeloživotno učenje*, koji se u Republici Hrvatskoj provodi u organizaciji *Agencije za mobilnost i programe EU*. Cilj studijskog posjeta bio je omogućiti stručnjacima i donositeljima odluka u obrazovanju i stručnom osposobljavanju bolje razumijevanje specifičnih aspekata obrazovnih politika i tema koje su zajedničke zemljama sudionicama *Programa za cjeloživotno učenje*, razmjenu iskustava i informacija i jačanje protoka informacija među zemljama sudionicama *Programa za cjeloživotno učenje*. U okviru studijskog posjeta *The Role Of School In Drug Abuse Prevention* stručnjaci iz Švedske, Makedonije, Španjolske, Turske, Poljske, Portugala i Velike Britanije imali su se priliku upoznati s hrvatskim iskustvima u pripremi i provedbi školskih preventivnih programa, a također će predstaviti načine pripreme i provedbe školskih preventivnih programa u državama i sredinama iz kojih dolaze.

31. listopada 2012. godine na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu svečano je potpisan Sporazum o suradnji između FER-a i Agencije za odgoj i obrazovanje. Sporazum će omogućiti suradnju Agencije za odgoj i obrazovanje i Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu iz područja obrazovanja u Hrvatskoj, koja će se u prvom koraku usmjeriti na unapređenje područja znanosti, tehnologije, inženjerstva i prirodoslovlja (STEM - Science, Technology, Engineering and Mathematics), područja koje je u modernim zemljama svijeta prepoznato kao glavni pokretač gospodarskog razvoja svake zemlje.

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Instituto Italiano di Cultura, Institutom Francais Zagreb, Institutom Cervantes i Goethe institutom organizirala je 23. studenoga 2012. godine u Zagrebu konferenciju o višejezičnosti: *Od politike EU-a do učionice* koja je bila posvećena obrazovno-političkim aspektima višejezičnosti. Sudionici konferencije, učitelji i nastavnici njemačkog, talijanskog, španjolskog i francuskog jezika, upoznati su sa suvremenim znanstvenim spoznajama i prednostima ranog učenja stranih jezika, predstavljeni su im višejezični praktični školski modeli i projekti iz Italije, Španjolske i Švicarske te novi putovi u izobrazbi i stručnom usavršavanju učitelja i nastavnika.

Tijekom 2012. Agencija je podržala dva stručna skupa u organizaciji *Hrvatskog pedagoško-književnog zbora, Kompetencije razrednika i voditelja skupina* održanog 19. do 21. ožujka 2012. u Opatiji i *Zdravstveni odgoj u vrtiću i školi i samovrednovanje kao poticaj za unaprjeđenje školskog kurikula* od 22. do 24. listopada 2012. u Opatiji.

Agencija je tijekom 2012. organizirala 17 stručnih skupova za područje građanskog odgoja i obrazovanja i nacionalnih programa (demokratsko građanstvo) na županijskoj, međuzupanijskoj i državnoj razini na kojim sudjelovalo 703 odgojitelja, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja.

Ciljevi stručnih skupova bili su:

- osposobljavanje nastavnika u području građanskog odgoja i obrazovanja poput osposobljavanja za komunikacijske vještine, metode raznih oblika grupnog rada, metoda suradničkog učenja, metoda radioničkog učenja, metoda socijalnih projekata u suradnji s roditeljima, građanima, stručnjacima i predstavnicima lokalnih vlasti, metoda mirotvornog rada, osposobljavanje učitelja i učenika, metoda radionice budućnosti kojom učenici stječu iskustvo aktivnog i kreativnog učenja te stječu iskustvo osobnog otkrivanja budućnosti;
- praćenje i vrednovanje eksperimentalne provedbe eksperimentalnog uvođenja kurikuluma građanskoga odgoja i obrazovanja;
- savjetovanje nastavnika i pomoć pri izradbi programa građanskog odgoja i obrazovanja u gore navedenim osnovnim i srednjim školama;
- održavanje stručnih skupova za nastavnike, učitelje, odgojitelje, stručne suradnike radi upoznavanja s kurikulumom građanskoga odgoja i obrazovanja, njegovim sastavnicama i načinom uvođenja u školski sustav;
- osposobljavanje nastavnika za primjenu kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja;
- osposobljavanje nastavnika trenera drugih nastavnika i voditelja županijskih stručnih vijeća za demokratsko građanstvo kako bi mogli osposobljavati druge nastavnike iz područja građanskog odgoja i obrazovanja.

U suradnji s *Mrežom mladih hrvatske* organizirana su četiri stručna skupa za škole uključene u eksperimentalno uvođenje kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja na kojima je sudjelovalo 79 radnika. Voditelji županijskih stručnih vijeća za demokratsko građanstvo organizirali su 43 stručna skupa na kojima je bilo sudjelovalo 733 odgojno-obrazovnih radnika. Viši savjetnici za područje građanskog odgoja i obrazovanja u suradnji sa savjetnicima Agencije sudjelovali su u radu stručnih skupova kao voditelji radionica ili predavači čime je pokrenuto upoznavanje svih

djelatnika u obrazovanju s kurikulumom građanskog odgoja i obrazovanja, njegovom primjenom bilo je obuhvaćeno 276 ravnatelja, stručnih suradnika, učitelja i nastavnika.

U cilju praćenja provedbe stručnog usavršavanja u organizaciji savjetnika Agencije i voditelja županijskih stručnih vijeća pripremljena je *Aplikaciji za elektroničko (on-line) prijavljivanje na stručne skupove u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje* (www.ettaedu.eu) koja omogućava pravovremeno prijavljivanje odgojno-obrazovnih radnika na stručne skupove u organizaciji Agencije i izvještavanje o uključenosti u stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika u skladu s kriterijima i očekivanjima navedenim u *Evaluaciji godišnjeg plana razvoja za 2008. za Projekt razvoja sustava odgoja i obrazovanja koji sufinancira Svjetska banka*. Na kraju 2012. u aplikaciji www.ettaedu.eu bilo je registrirano **59358** odgojno-obrazovnih radnika (podaci prema korisničkim imenima). Aplikacija omogućuje pripremu stručnih skupova i izvješća o održanim stručnim skupovima u organizaciji savjetnika Agencije i voditelja županijskih stručnih vijeća i omogućuje pretraživanje po sljedećim kriterijima: korisničko ime, adresa elektroničke pošte, ime i prezime, županija, vrsta ustanove, stručni profil (odgojitelj, učitelj/nastavnik, stručni suradnik, ravnatelj), stručni podprofil (predmet koji učitelj/nastavnik predaje, stručni profil stručnog suradnika) i status (pripravnik/voditelj ŽSV-a/mentor/savjetnik).

10. STRUČNO USAVRŠAVANJE RADNIKA AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Radnici Agencije za odgoj i obrazovanje su tijekom 2012. godini sudjelovali su u različitim oblicima vlastitog stručnog usavršavanja u cilju unapređivanja njihovih profesionalnih kompetencija.

Oblici stručnog usavršavanja planirani za savjetnike Agencije bili su:

- Usavršavanje u cilju provođenja stručnog osposobljavanja odgojno-obrazovnih radnika u okviru NOK-a u osnovnim i srednjim školama (u dogovoru s MZOS-om; u Zagrebu i Podružnicama Agencije)
- Stručni skupovi u suradnji s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja, nacionalni ispiti i Državna matura (kontinuirano, svi savjetnici, u centrali i podružnicama)

- Međunarodni skupovi u području odgoja i obrazovanja za okoliš i održivi razvoj: GLOBE, SEMEP, provedba UN-ovog desetljeća obrazovanja za održivi razvoj
- Skupovi stručne i pedagoško-psihološke tematike (sudjelovanje na stručnim skupovima ostalih kolega savjetnika ili organiziranim skupovima za savjetnike unutar Agencije)
- Stručno usavršavanje radnika na stručnim skupovima koje organiziraju druge institucije u zemlji i inozemstvu (sudjelovanje na kongresima, simpozijima, ljetnim i zimskim školama ostalih provoditelja stručnih usavršavanja; sukladno iskazanim potrebama savjetnika; kontinuirano)
- Individualno stručno usavršavanje (praćenje stručne literature, seminari drugih savjetnika Agencije)
- Osposobljavanje savjetnika za samoocjenjivanje i kritičku evaluaciju vlastitog rada (radionice, kontinuirano na sastancima Odjela)
- Stručni skupovi u organizaciji Vijeća Europe (prema pozivu)

Osmi dani Agencije za odgoj i obrazovanje, tradicionalno stručno usavršavanje za savjetnike, organizirani su u Zagrebu 15. i 16. ožujka 2012. s programom koji je ponudio niz stručnih viđenja, pristupa i modela kako promijeniti i unaprijediti odgojno-obrazovni sustav u Hrvatskoj. O navedenim temama izlagali su hrvatski stručnjaci prof. dr. sc. Velimir Srića, prof. dr. sc. Pero Lučin i dr. sc. Petar Bezinović, a inozemna iskustva, pristupe i projekte predstavili su članovi Europskog udruženja za obrazovanje učitelja.

11. PROVEDBA NACIONALNIH PROGRAMA

Tijekom 2012. nastavljena je suradnja u provedbi nacionalnih programa sa Sektorom za zajedničke poslove Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i ostalim ministarstvima ili uredima Vlade Republike Hrvatske (sustavnije uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja, sprečavanje nasilja nad djecom i među djecom, prevencija zlouporaba droga, promocija prava djece, sigurnost u školama, suzbijanje obiteljskog nasilja, prevencija HIV-infekcija (AIDS), prevencija poremećaja u ponašanju, prevencija trgovanja djecom, nacionalne manjine....)

U 2012. Agencija posebna pažnja posvećena je provedbi sljedećih nacionalnih programa i/ili strategija:

- *Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava 2011.–2015.*
- *Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo*
- *Nacionalni program zaštite potrošača*

- *Strategija suzbijanja korupcije i Akcijski plan uz strategiju suzbijanja korupcije za 2010. godinu*
- *Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2012.–2016.*
- *Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008.–2013.*
- *Nacionalni program i Operativni plan za suzbijanje trgovanja ljudima*
- *Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova za razdoblje od 2011. do 2015.*
- *Nacionalni program za Rome i Akcijski plan desetljeća za uključivanje Roma 2005.–2015.*
- *Program Europske komisije Odgoj i obrazovanje 2020. (Education and Training 2020) – ključne kompetencije za cjeloživotno učenje*
- *Nacionalni program sigurnosti cestovnog prometa*
- *Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih 2009.–2012.*
- *Akcijskog plana za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u sportu, na sportskim natjecanjima i izvan njih*

Poseban naglasak dan je aktivnostima na promociji građanskog odgoja i obrazovanja koje su uključivale:

- praćenje i vrednovanje eksperimentalne provedbe eksperimentalnog uvođenja Kurikuluma građanskoga odgoja i obrazovanja;
- savjetovanje učitelja i nastavnika i pomoć pri izradbi programa Građanskog odgoja i obrazovanja u osnovnim i srednjim školama;
- održavanje stručnih skupova za odgojitelje, učitelje, nastavnike i stručne suradnike radi upoznavanja s Kurikulumom građanskoga odgoja i obrazovanja, njegovim sastavnicama i načinom uvođenja u školski sustav;
- osposobljavanje učitelja i nastavnika za primjenu Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja;
- osposobljavanje učitelja i nastavnika trenera drugih nastavnika i voditelja županijskih stručnih vijeća za demokratsko građanstvo kako bi mogli osposobljavati druge nastavnike iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja;
- izradu nastavnih materijala za učenike i nastavnike za Građanski odgoj i obrazovanje,
- razvijanje metodologije evaluacije građanske kompetencije kod učenika;
- održavanje smotre učeničkih projekata i simuliranih suđenja te tiskati brošuru o projektima i provedenim smotrama,
- razmjenu međunarodnih iskustava i razvoj profila i prepoznatljivost Hrvatske po metodološkom pristupu i stupnju razvijenosti ovoga područja na regionalnom, europskom i međunarodnom planu

Ugrađivanje Građanskog odgoja i obrazovanja u kurikulum osnovne i srednje škole vezano je za provođenje mjere 123.2. *Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011.* te od 2011. do 2015. koja glasi: *unaprijediti model obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo i njegovo provođenje za pojedine razine i oblike odgoja i obrazovanja.*

Obveza ugrađivanja građanskog odgoja i obrazovanja u cjelokupni školski kurikulum proizlazi i iz drugih Nacionalnih programa i akcijskih planova, međunarodnih konvencija i preporuka te iz integracijskih procesa prema Europskoj uniji. To su:

- *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje, 20. srpnja 2011.*
- *Kurikulum Građanskog odgoja i obrazovanja, kolovoz 2012.*
- *Odluka o eksperimentalnoj provedbi i praćenju provedbe Kurikuluma građanskoga odgoja i obrazovanja u dvanaest osnovnih i srednjih škola, u 2012./2013. i 2013./2014. školskoj godini od 24. kolovoza 2012.*
- *Odluka o izmjeni Odluke o eksperimentalnoj provedbi i praćenju provedbe Kurikuluma građanskoga odgoja i obrazovanja u dvanaest osnovnih i srednjih škola, u 2012./2013. i 2013./2014. školskoj godini od 27. listopada 2012.*
- *Ustavni zakon o ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina*
- *Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo (1999.)*
- *Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008.–2011., 2011.-2015. godine*
- *Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2006. do 2011., 2011.-2015.*
- *Nacionalni program zaštite potrošača (2009.–2012.)*
- *Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006.- 2008. i Strategija suzbijanja korupcije te Akcijski plan uz strategiju suzbijanja korupcije za 2013. godinu*
- *Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013*
- *Nacionalni program i Operativni plan za suzbijanje trgovanja ljudima 2009.–2011, 2011.-2015.*
- *Nacionalna politika za ravnopravnost spolova 2011.–2015.*
- *Strategija za ravnopravnost između žena i muškaraca, Europska komisija, 2010.-2015.*
- *Nacionalni program za Rome i Akcijski plan desetljeća za uključivanje Roma 2005. -2015.*
- *Program Europske komisije Obrazovanje i stručno usavršavanje 2020 (Education and Training 2020)*

- *Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih*
- *Akcijski plan za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u športu, na športskim natjecanjima i izvan njih*
- *Provedbeni plan Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine za 2013. godinu*

Sukladno Odluci o eksperimentalnoj provedbi i praćenju provedbe Kurikuluma građanskoga odgoja i obrazovanja u dvanaest osnovnih i srednjih škola, u 2012./2013. i 2013./2014. školskoj godini od 27. kolovoza 2012. savjetnici Agencije posebno su se angažirali na sustavnom uključivanju *Građanskog odgoja i obrazovanja* kao obveznog kroskurikularnog predmeta u cjelokupnom odgojno-obrazovnom sustavu, izbornog predmeta u višim razredima osnovne škole te redovitog predmeta u srednjoj školi. U suradnji s Istraživačko-obrazovnim centrom za ljudska prava Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Ministarstvom znanosti, obrazovanja i Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja Agencija za odgoj i obrazovanje sustavno će pratiti i vrjednovati eksperimentalnu provedbu Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja. Sukladno rezultatima dobivenim eksperimentalnom provedbom Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja pripremat će se konačno oblikovanje kurikuluma kako bi se mogao redovito primjenjivati u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske.

Sukladno Nacrtu istraživanja *Praćenje i vrednovanje Eksperimentalne provedbe kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja* izrađenog u Istraživačko-obrazovnom centru za ljudska prava Filozofskog fakulteta u okviru IPA projekta Mreže mladih Hrvatske, savjetnici za nacionalne programe Agencije za odgoj i obrazovanje sudjeluju u njegovoj provedbi:

- sudjelovanjem u određivanju istraživačkog pristupa, područja i varijabli koje će se promatrati i vrednovati
- sudjelovanjem u određivanju uzorka
- sudjelovanjem u operacionalizaciji varijabli i izradi konačnog nacrta praćenja i vrednovanja
- nakon obavljenog predinicijalnog ispitivanja nastavnika potom inicijalnog ispitivanja nastavnika i učenika, provođenjem intervjua s ravnateljem te strukturirani razgovori u fokus-grupama s učenicima i s nastavnicima
- sudjelovanjem u provedbi istraživanja terenskim prikupljanjem podataka
- sudjelovanjem u analizi rezultata i izradi istraživačkog izvještaja s preporukama
- organiziranjem i sudjelovanjem u završnom oblikovanju Kurikuluma GOO-a sukladno rezultatima istraživanja i preporukama te upućivanje na daljnji postupak njegova donošenja.

Savjetnici za nacionalne programe izradili su program stručnog usavršavanja za građanski odgoj i obrazovanje. Cilj programa je podizanje razine ekspertize nastavnika za primjenu *Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja*. Prema navedenom konceptu stručnim usavršavanjem za građanski odgoj i obrazovanje bit će obuhvaćeni svi odgojno-obrazovni radnici i tijekom 2013. godine putem stručnih usavršavanja na državnoj, međužupanijskim, županijskim i školskim razinama. Na internetskoj stranici Agencije ponuđen je program učestalog i kontinuiranog stručnog usavršavanja na teme vezane za provedbu Kurikuluma građanskog odgoja (teorijski dio vezano za dimenzije građanskog odgoja, metodički dio vezano za interaktivne metode učenja i poučavanja, te primjere dobre prakse). Savjetnici Agencije za odgoj i obrazovanje nastaviti će i tijekom 2013. upoznavati odgojno-obrazovne radnike s osnovnim odrednicama Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja i mogućnostima njegovog uključivanja u plani i program i kurikulum škole.

U 2012. godini održani su specijalizirani stručni skupovi za 35 voditelja županijskih stručnih vijeća za demokratsko građanstvo za osnovne i srednje škole za provođenje treninga drugih učitelja i nastavnika i to prije svega za korištenje aktivnih metoda učenja i poučavanja:

- *metode raznih oblika grupnog rada*
- *metoda suradničkog učenja*
- *metoda radioničkog učenja*
- *metoda socijalnih projekata* u suradnji s roditeljima, građanima, stručnjacima i predstavnicima lokalnih vlasti
- *metoda projektnog rješavanja problema i inovativnosti u prirodoslovnom i tehničkom području* u suradnji s razvojnim centrima gospodarskih tvrtki i znanstvenim istraživačkim centrima
- *metoda simuliranih suđenja* u suradnji s pravosudnim sustavom,
- *metoda volonterskog rada*, u suradnji s predstavnicima civilnog sektora (učilišta volonter, Crveni križ, CARITAS)
- *metoda mirotvornog rada*, osposobljavanje učitelja miritelja i učenika miritelja
- *metoda radionice budućnosti* – učenici stječu iskustvo aktivnog i kreativnog učenja, stječu iskustvo osobnog otkrivanja budućnosti

U 2012. godini organizirane su školske, županijske i državna *Smotra projekata iz demokratskog građanstva i ljudskih prava* i *Smotra simuliranih suđenja* u suradnji školskog i pravosudnog sustava, organizirane uz podršku Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Pravobraniteljice za djecu, Ureda za ljudska prava Vlade RH, sudaca Ustavnog suda Republike

Hrvatske, Županijskog suda u Zagrebu, Udruge ravnatelja predškolskog odgoja, Hrvatske udruge ravnatelja osnovnih škola, Udrugom hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja, predstavnika ureda državne uprave i lokalne samouprave, predstavnika nevladinih organizacija i dr.

12. PROJEKTI I ISTRAŽIVANJA

Savjetnici Agencije su tijekom 2012. aktivno uključeni u provedbu brojnih projekata i istraživanja u suradnji s institucijama iz Hrvatske i inozemstva (sveučilištima, strukovnim udrugama i ostalim institucijama koje se bave unapređivanjem odgoja i obrazovanja).

Od brojnih projekata koji su bili provedeni u 2012. godini ističemo:

- *South Eastern Mediterranean Sea Project (SEMEP)* – UNESCO-ov projekt koji okuplja zemlje jugoistočnog Sredozemlja s ciljem upoznavanja, vrednovanja, očuvanja i zaštite kulturno-povijesne, tradicijske i prirodne baštine ovog povijesno važnog, kulturološki raznolikog, a ekološki ugroženog područja. Program je namijenjen ponajprije učenicima u dobi od 11 do 16 godina i pripada edukativno m sklopu „Odgoj i obrazovanje za okoliš i održivi razvoj“. Primjenom ponajprije istraživačkog pristupa i učenja otkrivanjem te praktičnim radom, učenici upoznaju svoje neposredno okruženje, baštinu i tradicijske vrijednosti svojeg kraja, uočavaju probleme i promišljaju o rješenjima. Promišljanje o uzrocima i posljedicama narušavanja ravnoteže u okolišu, uz poticanje sklonosti prema znanstveno-istraživačkom pristupu i razvijanje socijalnih vještina, potiče kod učenika usvajanje koncepta održivosti i postupno sagledavanje čimbenika koji utječu na održivi razvoj. Program predviđa povezivanje škola na međunarodnoj razini što omogućuje šire sagledavanje problema Mediteranskog prostora, razmjenjivanje podataka, preporuke za poduzimanje mjera, uspoređivanje i natjecanje. U sklopu projekta je u travnju 2012. održan stručni skup za školske koordinate u Daruvaru, na kojem je sudjelovalo 28 školskih koordinatora, a u srpnju je održana već tradicionalna 14. Ljetna škola u Komiži na otoku Visu. Sudjelovalo je 26 školskih koordinatora iz 24 škole te oko 50 učenika. Posebnost SEMEP-ove Ljetne škole je zajedničko iskustveno učenje učitelja i učenika u malim grupama, na terenu i plenarno. Na svim skupovima kao predavači i voditelji radionica sudjeluju vrsni stručnjaci za odabrane teme (najčešće iz lokalne sredine), više savjetnice za biologiju, kemiju i geografiju iz Agencije za odgoj i obrazovanje, a dio programa obavezno priređuju i sami sudionici, sukladno svojim raznovrsnim stručnim područjima ili specijalnostima. I u 2012. godini zajednička tema svih SEMEP aktivnosti bila je voda i očuvanje kvalitete voda, kao i Desetljeće UN-a obrazovanja za održivi razvoj. Državna

koordinatorica SEMEP projekta za Republiku Hrvatsku je mr. sc. Marina Rudenjak Lukenda, koja je na redovitom sastanku nacionalnih SEMEP koordinatora, održanom u Rumunjskoj svibnja 2012. u organizaciji UNESCO-a podnijela izvješće o statusu projekta u Hrvatskoj. Hrvatski je model provedbe SEMEP projekta, a posebno Ljetne škole na Visu istaknut kao uzor i inspirativni primjer ostalim članicama SEMEP-a.

- GLOBE (*Global Learning and Observations for Benefit the Environment - Cjelovito učenje i opažanje za dobrobit okoliša*) je znanstveno-obrazovni program u kojem učenici opažaju i mjere značajke svojeg okoliša te prate promjene, koje se u njemu zbivaju. Vlastite podatke učenici mogu uspoređivati s podacima koje je prikupilo preko 26.000 GLOBE škola u svijetu. Podaci o okolišu prikupljaju se uz korištenje jedinstvene metodologije i mjernih instrumenata jednakih specifikacija. Stoga je 41.942.930 podataka koliko su ih je tijekom osamnaestgodišnje provedbe programa prikupile GLOBE škole međusobno usporedivo i ta impozantna baza doprinosi praćenju stanja okoliša na globalnoj razini, ali ponajprije služi učenju o Zemlji kao sustavu. Znanstveno-stručnu i organizacijsku potporu Programu GLOBE daju NASA, NOAA, NSF i druge ugledne institucije. Sporazum o provedbi Programa GLOBE u Republici Hrvatskoj potpisan je 1995. na razini vladinih institucija SAD-a i RH, a za njegovu je implementaciju zadužena Agencija za odgoj i obrazovanje koja organizira osposobljavanje i usavršavanje učitelja i nastavnika za vođenje Programa GLOBE, organizira godišnju smotru i natjecanje GLOBE škola te koordinira komunikaciju na međunarodnoj razini. U stručnom osposobljavanju učitelja/ nastavnika AZOO surađuje sa znanstvenim i stručnim institucijama, od kojih ističemo Državni hidrometeorološki zavod, Odsjek za biologiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu i Splitu, Institut za primijenjenu ekologiju OIKON. U sklopu programa stručnog usavršavanja Agencije za odgoj i obrazovanje održani su stručni skupovi u Prelogu (travanj 2012.) i Petrinji (listopad 2012.), koji su obuhvatili sudionike iz novih škola, odnosno nove voditelje(modul A) te sudionike iz već uključenih škola (modul B). U sklopu programa smotri i natjecanja, održana je redovita državna smotra i natjecanje hrvatskih GLOBE škola, na kojoj su prikazani učenički istraživački projekti, a školske su se ekipe natjecale u poznavanju sadržaja i vještinama potrebnim za provedbu Programa GLOBE. Sudjelovalo je 150 učenika iz 50 GLOBE škola. U 2012. godini u GLOBE je uključeno 10 novih škola, pa je sada broj škola u HR 158, čime je Hrvatska među najaktivnijim zemljama s obzirom na postotak uključenih škola (u odnosu na ukupni broj škola). U sklopu međunarodne suradnje (GLOBE škola iz Norveške, Češke i Hrvatske) 7 hrvatskih škola sudjeluje u projektu The Tgree Rings, koji najvećim dijelom financira Vlada Kraljevine Norveške. U rujnu 2012. održana je druga je konferencija projekta u Češkoj (Pisek). Gimnazija Matija Mesić iz Slavonskog Broda, koja sudjeluje u međunarodnom projektu suradnje GLOBE

škola iz 10 europskih zemalja, a koji se financira sredstvima Comenius programa sudjelovala je sa svojim GLOBE projektom na Međunarodnoj INESPO olimpijadi održivosti u Nizozemskoj u lipnju 2012.

- U okviru *Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa* Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Hrvatskim autoklubom i Odjelom za sigurnost cestovnog prometa Ministarstva unutarnjih poslova započela je u studenom 2009. provođenje pilot-projekta *Prometna preventiva u osnovnoj školi – uvođenje prometnog odgoja u osnovne škole*. Osnovni cilj projekta je odgoj i obrazovanje učenika petog razreda osnovne škole o prometnoj kulturi i smanjivanje broja smrtno, teško i lakše stradale djece u prometu.
- Nastavak suradnje s UNICEF-ovim Uredom u Hrvatskoj na provedbi projekta *Za sigurno i poticajno okruženje u školama i Prekini lanac*.
- U 2012. nastavljena je suradnja u provedbi stručnog usavršavanja *E-learning Management*, u okviru *E-learning Akademije*, koju je organizirala Hrvatska akademska i istraživačka mreža CARNet, u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje.
- Agencija je započela s provedbom projekta poticanja čitanja *Čitamo za vas – čitamo s vama* za učitelje i nastavnike kojem je cilj tijekom šest modula unaprijediti kvalitetu rada čije je polazište književno-umjetnički tekst za djecu i mlade, stjecanje znanja o suvremenoj književnoj – hrvatskoj i svjetskoj – produkciji za djecu i mlade te primjena stečenih znanja u planiranju i programiranju kurikuluma – predmetnog, izvannastavnog i školskog; stjecanje znanja i razvijanje vještina i sposobnosti kritičkoga čitanja, mišljenja i pisanja; usvajanje novih metoda, tehnika i strategija poučavanja povezanih sa čitanjem te poticanje i razvijanje svih četiriju jezičnih djelatnosti na hrvatskome jeziku - slušanja, govorenja, čitanja i pisanja; stjecanje uvida u povezanost umjetnosti riječi, dramske i filmske umjetnosti te razumijevanje važnosti poučavanja utemeljenog na kritičkom promišljanju svijeta u kojem živimo i razumijevanja utjecaja i značenja suvremenih medija. Sudionici će biti osposobljeni diseminirati stečena znanja i vještine u vlastitom radu, ali i tijekom stručnog usavršavanja na županijskoj, međuzupanijskoj i državnoj razini
- Agencija je pokrenula program *Pisci na mreži* u okviru kojeg redovitim mjesečnim susretima pisci komuniciraju s fizički prisutnim učenicima i nastavnicima. Tijekom 2012. u programu su sudjelovali Evelina Rudan, Tomica Bajsić, Roman Bodrožić Simić,

Tanja Mravak, Irena Lukšić, Jagna Pogačnik, Miroslav Kirin, Zvonko Maković, Miroslav Mićanović i Andrea Zlatar. Program *Pisci na mreži* za učitelje i nastavnike hrvatskoga jezika, ali i za sve ostale zainteresirane učitelje, nastavnike, stručne suradnike, odgajatelje i ravnatelje Agencija za odgoj i obrazovanje organizira i provodi u okviru Microsoftova programa *Suradnici u učenju (Partners in Learning)* – projekti inovativnog korištenja IKT-a u obrazovanju – i u suradnji s Aquilonisom, koji prije, tijekom i poslije susreta pruža tehničku i organizacijsku podršku zainteresiranim sudionicima susreta čime se promovira upotreba suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija i podižu / osiguravaju kompetencije učitelja, nastavnika i učenika za njeno korištenje. U program se mogu uključiti svi zainteresirani bez obzira na mjesto stanovanja ili rada, mogu to učiniti u školi, od kuće, ali i sa svih drugih udaljenih mjesta, i to samo uz troškove internetske veze. Susreti se snimaju i pohranjuju na vlastito internetsko sjedište da bi bili na raspolaganju za korištenje u nastavi, poticali diskusiju učenika na forumu u sklopu internetskog sjedišta projekta i izvan termina susreta. Također je u planu izrada internetske stranice za predstavljanje i objavu snimki susreta, pripremljenih tekstova, životopisa pisca i drugih relevantnih tekstova te za diskusiju učitelja, nastavnika i učenika. Svaki susret i cijeli program najavljuje se i predstavlja u tiskanim i elektroničkim medijima, društvenim mrežama te izravnom elektroničkom komunikacijom sa svim školama, stručnim vijećima za hrvatski jezik, izvannastavne aktivnosti i školske knjižnice

- Tijekom 2012. nastavljena je provedba projekta *Integrativna supervizija*, metode profesionalnog i osobnog razvoja koju provode educirani viši savjetnici – supervizori. Supervizija je namijenjena svim odgojno-obrazovnim radnicima, a cilj joj je razvoj vlastite osobne, socijalne i profesionalne kompetencije, unapređenje neposrednog odgojno-obrazovnog rada i međuljudskih odnosa u odgojno-obrazovnim ustanovama. Supervizija se provodi s malom grupom od 10-ak članova tijekom jedne školske ili kalendarske godine, u kojoj sudionici reflektiranjem i analiziranjem svoga rada uče na primjerima iz vlastitoga i tuđeg iskustva. Tijekom 2012. savjetnici Agencije vodili su 20 supervizijskih grupa sa ukupno 180 odgojno-obrazovnih radnika uključenih u aktivnosti *Integrativne supervizije*. Savjetnici Agencije uključeni u provedbu projekta *Integrativna supervizija* organizirali su jedan metasupervizijski susret i aktivno sudjelovali na 3. hrvatskoj konferenciji o superviziji *Postignuća i izazovi razvoja supervizije* održanoj u Opatiji od 18. do 20. travnja 2012.
- U cilju poticanja učenika i nastavnika na kreativan pristup učenju i prezentaciju srednjoškolskog gradiva iz područja prirodnih i tehničkih znanosti, populariziranja

prirodnih i tehničkih znanosti među učenicima, roditeljima u javnosti i medijskog promoviranja znanost i rad u školi pokrenut je projekt Školski laboratorij. Školski laboratorij je natjecanje za učenike srednjih škola u prezentaciji znanstvenih tema iz srednjoškolskog gradiva koje je British Council, u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Hrvatskom akademskom i istraživačkom mrežom – CARNet, po prvi put organizirao 2011. godine. Format natjecanja preuzet je iz popularnog i uspješnog Laboratorija slave koji je hrvatske studente i znanstvenike proslavio i na međunarodnom natjecanju u Velikoj Britaniji. Na natjecanje je zaprimljena 41 učenička prezentacija iz svih dijelova Hrvatske, prezentacije su dostupne na adresi <http://www.skole.hr/ucenici/laboratorij/prezentacije>

- Na prvoj zimskoj školi fizike pod nazivom *Kako to znanstvenici rade*, održanoj je 12. i 13. siječnja 2012. u Rijeci, organiziranoj u suradnji Odjela za fiziku i Agencije sudjelovalo je 40 najboljih učenika od prvog do četvrtog razreda srednje škole iz Primorsko-goranske i Istarske županije uključujući i 25 nastavnika. U okviru prve zimske škole fizike održano je 6 predavanja iz novijih istraživanja znanstvenika s Odjela za fiziku, 10 radionica prilagođenih uzrastu učenika, tribina *Karijere u fizici*. Predavači su kroz predavanja i radionice predstavili profesionalnu karijeru fizičara, koji ne mora raditi samo u školi ili na fakultetu, već radno mjesto pronalaze u bolnici i gospodarstvu. Škola fizike imala je za cilj približiti dostignuća u fizici zainteresiranim učenicima te ponuditi više laboratorijskih vježbi i razgovara s učenicima. Nastavnici fizike kroz prvu školu fizike imali su priliku pronaći potvrdu za svoj rad i nadopuniti svoje profesionalno iskustvo novim idejama.

U sklopu provedbe *Akcijskog plana za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u sportu, na sportskim natjecanjima i izvan njih Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta* organizirali su:

- 3. siječnja 2012. u suradnji s *Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu* stručni skup *Navike i obilježja kockanja i sportskog klađenja adolescenata u urbanim sredinama* (Varaždin, Centar za odgoj i obrazovanje Tomislav Špoljar). Stručni skup *Navike i obilježja kockanja i sportskog klađenja adolescenata u urbanim sredinama* imao je za cilj predstaviti rezultate pilot-istraživanja o kockanju adolescenata u urbanim sredinama, prikazati rezultate recentnih hrvatskih i inozemnih studija o fenomenu kockanja i klađenja te predstaviti metodički vodič za sat razredne zajednice na temu kockanja i klađenja (navike i osobinama kockara, prepoznavanju ranih znakova

problema do kojih kockanje dovodi, smjernice za moguće preventivne aktivnosti u školskom okruženju).

- U rujnu 2012. tijekom posjete predstavnika *Udruženja europskih nogometnih asocijacija* (UEFA) tiskana je brošura na hrvatskom i engleskom jeziku s prikazom aktivnosti *Akcijskog plana za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u sportu, na sportskim natjecanjima i izvan njih* u organizaciji *Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta* i *Agencije za odgoj i obrazovanje*.
- u suradnji s *Rukometnim klubom Zagreb Croatia osiguranje* osiguran je besplatan ulaz za učenike iz osnovnih i srednjih škola, dječjih domova i centara za odgoj i obrazovanje djece i mladih na utakmice VELUX EHF lige rukometnih prvaka.
-
- zahvaljujući suradnji *Hrvatskog školskog sportskog saveza* s organizatorima teniskog turnira *PBZ Zagreb Indoors* i 2012. godine osiguran je besplatan ulaz na teniski turnir *PBZ Zagreb Indoors*.

13. STAŽIRANJA I STRUČNI ISPITI

Agencija je u 2012. godini posebnu pozornost posvetila znatno povećanom broju pripravnika u odgojno-obrazovnom sustavu koja se temelji na potpori odgojiteljima, učiteljima, nastavnicima i stručnim suradnicima predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova u cilju uspješnog ostvarivanja programa stažiranja i polaganja stručnog ispita te daljnjeg samostalnog i uspješnog odgojno-obrazovnog rada.

U 2012. godini Agencija je administrativno obradila **6890** predmeta vezanih za stažiranje i polaganje stručnih ispita u predškolskim ustanovama (**1439** predmeta), osnovnim (**4129** predmeta) i srednjim školama i učeničkim domovima (**1322** predmeta).

Savjetnici Agencije su tijekom 2012. godine:

- proveli postupak polaganja stručnih ispita za odgojitelje, učitelje, nastavnike u gimnazijama i umjetničkim školama, stručne suradnike u osnovnim i srednjim školama
- proveli postupak polaganja stručnih ispita iz općeobrazovnih predmeta u srednjim strukovnim školama

Nositelji posla su savjetnici Agencije kao predsjednici, tajnici i članovi ispitnih povjerenstava u suradnji s vanjskim suradnicima s fakulteta, iz predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova.

Agencija za odgoj i obrazovanje uvela je početkom pedagoške odnosno nastavne 2012/2013. godine novi oblik stručnog usavršavanja za pripravnike u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima. Tijekom druge polovice 2012. organizirani su regionalni stručni skupovi (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek) za sve odgojno-obrazovne radnike (prvenstveno pripravnike) na temu *Stožiranje i polaganje stručnoga ispita – opći dio* (posebno za predškolske ustanove, a posebno za osnovne i srednje škole te učeničke domove).

Ukupno je od 24. listopada do 20. prosinca 2012. održano 8 stručnih skupova *Stožiranje i polaganje stručnoga ispita - opći dio* na kojima je sudjelovalo **1041** pripravnik iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova. Na stručnim skupovima odgojitelji, učitelji, nastavnici i stručni suradnici imali su priliku upoznati se s pravima i obvezama tijekom ostvarivanja pripravničkog staža i polaganja stručnog ispita (tzv. zakonski okvir) i kriterijima vrednovanja pisanoga rada na stručnom ispitu s jezičnog stajališta. Navedeni skupovi za pripravnike objavljuvani su u *Katalogu stručnog usavršavanja* pod kategorijom *Opći skupovi za pripravnike*. Nadležni predmetni savjetnici Agencije za odgoj i obrazovanje od ove će pedagoške odnosno nastavne godine organizirati stručno usavršavanje za pripravnike isključivo vezano za stručno-metodički dio polaganja stručnoga ispita, a navedeni skupovi će biti objavljuvani u *Katalogu stručnog usavršavanja* pod imenom nadležnog predmetnog savjetnika.

Stručni ispiti za odgojitelje i stručne suradnike u predškolskim ustanovama održavali su se prema sljedećem rasporedu utvrđenom Pravilnikom:

I. rok	od 2. do 31. siječnja 2012.
II. rok	od 1. do 31. ožujka 2012.
III. rok	od 2. do 31. svibnja 2012.
IV. rok	od 1. do 30. rujna 2012.
V. rok	od 2. do 30. studenoga 2012.

Stručni ispiti za učitelje i stručne suradnike u osnovnim školama održavali su se prema sljedećem rasporedu utvrđenom Pravilnikom:

I. rok	od 15. siječnja do 1. ožujka 2012.
II. rok	od 15. travnja do 1. lipnja 2012.
III. rok	od 1. listopada do 15. studenoga 2012.

Stručni ispiti za nastavnike i stručne suradnike u srednjim školama održavali su se prema sljedećem rasporedu utvrđenom Pravilnikom:

I. rok	od 10. veljače do 10. travnja 2012.
II. rok	od 10. listopada do 10. prosinca 2012.

14. STRUČNO-PEDAGOŠKI UVID I STRUČNO-PEDAGOŠKI NADZOR RADA ODGOJNO-OBRAZOVNIH RADNIKA

Praćenje rada i stručno-pedagoška potpora predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama provodi se putem stručnih posjeta, stručno-pedagoških uvida i stručno-pedagoških nadzora u cilju unapređivanja odgojno-obrazovnog procesa.

Stručno-pedagoški uvid i stručno-pedagoški nadzor provodi se u okviru:

- redovitog praćenja pripravnika i pripreme za stručne ispite
- pružanja stručno-pedagoške i savjetodavne pomoći
- uvida u rad odgojitelja, učitelja, nastavnika i stručnih suradnika za napredovanja u zvanja mentora ili savjetnika
- stručno-pedagoški nadzor na zahtjev prosvjetne inspekcije, pravobraniteljice za djecu, ravnatelja škola, roditelja ili učenika na temelju suglasnosti ravnatelja Agencije

Formiranjem *Odjela za stručno-pedagoški nadzor* u 2012. unaprijeđeno je praćenje rada i stručno-pedagoška potpora predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama koji će se provodit putem stručnih posjeta, stručno-pedagoških uvida i stručno-pedagoških nadzora u cilju unapređivanja odgojno-obrazovnog procesa. Tijekom 2012. godine savjetnici Agencije iz *Odjela za stručno-pedagoški nadzor* proveli su **404** stručno pedagoška nadzora (**24** vezanih za predškolski odgoj i obrazovanje; **246** vezanih za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje i **134** vezanih za srednjoškolsko obrazovanje)

Tijekom 2012. godine savjetnici Agencije su proveli **110** stručno savjetodavnih posjeta (**9** vezanih za predškolski odgoj i obrazovanje; **85** vezanih za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje i **16** vezanih za srednjoškolsko obrazovanje)

15. NAPREDOVANJA U ZVANJA MENTORA I SAVJETNIKA

Ljudski potencijal osnovna su poluga razvitka, a zaposlenici u odgoju i obrazovanju glavni su nositelji ideja, informacija i novih znanja i predstavljaju stratešku osnovicu i kapital u suvremenom društvu i gospodarstvu. Agencija za odgoj i obrazovanje i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sport prepoznali su ulogu i važnost odgojno-obrazovnih radnika u obrazovnom sustavu i posebnu pažnju posvećuju pravovremenom otkrivanju istaknutih pojedinca u sustavu i poticanju odgojno-obrazovnih radnika da razviju i primijene svoja znanja i sposobnosti na dobrobit hrvatskog društva i zajednice u kojoj djeluju.

Tijekom 2012. organizirane su tri promocije odgojno-obrazovnih radnika u zvanje mentora i savjetnika koji svojim radom, stručnošću, pedagoškim i metodičkim odlikama te pozitivnim nastojanjima postižu uzorne rezultate u direktnom odgojno-obrazovnom radu, izvannastavnim aktivnostima i izvannastavnim stručnim radom pridonose unapređivanju procesa poučavanja, razvoju cjelokupne odgojno-obrazovne djelatnosti svoje ustanove i hrvatskoga odgojno-obrazovnog sustava u cjelini.

Promocijom odgojno-obrazovnih radnika u zvanje mentora i savjetnika Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Agencija za odgoj i obrazovanje odali su priznanje učiteljima, nastavnicima i stručnim suradnicima koje su zaslužili na temelju svog rada, zalaganja i uspjeha u radu s djecom i usmjeriti interes javnosti na njihovu ulogu i važnost u društvu. U 2012. godini promovirano je **1409** odgojno-obrazovnih radnika iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova, što je do sada najveći broj promoviranih u zadnjih 19 godina, od kada se provodi postupak napredovanja u zvanju:

- 20. travnja 2012. promovirano je **508** odgojno-obrazovnih radnika
- 5. listopada 2012. promovirano je **462** odgojno-obrazovna radnika
- 7. prosinca 2012. promovirano je **439** odgojno-obrazovnih radnika

Tablica 3. Prikaz promoviranih odgojno-obrazovnih radnika u 2012.

napredovanja/obnova u zvanje napredovanja u zvanje	predškolske ustanove	osnovne škole	srednje škole i učenički domovi	ukupno
promocija 20. travnja 2012.	40	283	185	508
promocija 5. listopada 2012.	56	249	157	462
promocija 7. prosinca 2012.	48	242	149	439
ukupno	144	774	491	1409

U zvanje mentora i u zvanje savjetnika napredovalo je **1409** odgojno-obrazovnih radnika

- ponovno je izabrano u zvanja mentora i savjetnika **254** odgojno-obrazovnih radnika od kojih je **34** iz predškolskih ustanova, **122** iz osnovnih i **98** iz srednjih škola i učeničkih domova.
- u zvanje mentora napredovao je **941** odgojno-obrazovni radnik, od kojih je **89** iz predškolskih ustanova, **549** iz osnovnih i **303** iz srednjih škola i učeničkih domova.
- u zvanje savjetnika napredovalo je **214** odgojno-obrazovnih radnika, od kojih je **21** iz predškolskih ustanova, **103** iz osnovnih i **90** iz srednjih škola i učeničkih domova.

16. NATJECANJA I SMOTRE

Agencija za odgoj i obrazovanje u 2012. je organizirala, koordinirala i financijski pratila natjecanja i smotre u **8** područja (jezično-umjetničko područje, prirodoslovno-matematičko područje, humanističko područje, tehničko područje, umjetničko područje, zdravstveno područje,

ekološko područje i ostali programi) i **34** kategorije na školskoj, županijskoj i državnoj razini i imala su za cilj predstaviti rezultata rada, znanja, vještina, sposobnosti i kompetencija učenika i njihovih mentora na određenom području i poticati i motivirati na sudjelovanje te međusobno natjecanje učenika. Natjecanjima su obuhvaćeni učenici osnovnih škola, gimnazija, umjetničkih škola i učenici strukovnih škola iz općeobrazovnih predmeta.

Savjetnici Agencije za odgoj i obrazovanje bili su uključeni u provedbu natjecanja i smotri u ulozi tajnika državnih povjerenstava i prema planu i programu pojedinih natjecanja i smotri aktivno su sudjelovali u organizaciji i provedbi navedenih aktivnosti, kao članovi povjerenstava s posebnim naglaskom na pružanje različitih vrsta potpora tijekom pripreme i provedbe školskih, gradskih (Grad Zagreb) i županijskih natjecanja i smotri.

U cilju osiguranja što kvalitetnije organizacije i provedbe natjecanja i smotri tijekom 2012. nastavljena je suradnja sa županijskim uredima zaduženim za obrazovanje u organizaciji natjecanja i smotri na školskim i županijskim razinama.

Na natjecanjima i smotrama sudjeluju učenici gotovo svih škola u Republici Hrvatskoj. Naime, natjecanja i smotre održavaju se na tri razine, počinju sa školskim, zatim županijskim natjecanjima i smotrama, a učenici koji ostvare najbolje rezultate pozivaju se na državna natjecanja i smotre. U školskoj godini 2011/2012. na školskoj razini natjecanja i smotri sudjelovalo je 136 480 učenika osnovnih i srednjih škola, a pratilo ih je i pripremalo 16 136 učitelja i nastavnika mentora. Na županijskoj razini sudjelovalo je 33 014 učenika i 9 597 mentora, a plasman na državna natjecanja i smotre ostvarilo je 4 250 učenika osnovnih škola i 3 758 učenika srednjih škola, ukupno njih 8 008, a pratilo ih je i pripremao 2 971 učitelj i nastavnik mentor.

Na svečanosti u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 16. lipnja 2012. godine ministar znanosti, obrazovanja i sporta dr. sc. Željko Jovanović i ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje Vinko Filipović uručili su Oskar znanja učenicima pobjednicima državnih i međunarodnih natjecanja u znanju i priznanje njihovim mentorima. U pojedinačnim natjecanjima, eksperimentalnim, samostalnim i istraživačkim radovima prvo mjesto osvojilo je 192 učenika, a pripremalo ih je i pratilo 156 mentora. Učenici iz Republike Hrvatske su tijekom školske godine 2011/2012. sudjelovali na 14 14 međunarodnih natjecanja i na njima je 43 učenika osvojilo jedno od prva tri mjesta, a pratilo ih je i pripremalo 27 mentora.

LiDraNo

Hrvatska školska smotra literarnog, dramsko-scenskog i novinarskog stvaralaštva LiDraNo 2012., za učenike osnovnih i srednjih škola održana je 21. put, ove godine u Šibeniku od 15. do 19. travnja 2012. godine. Na državnoj Smotri u Šibeniku najbolji mladi glumci, novinari, literati među učenicima pokazali su svoje kreativno stvaralaštvo i talent u literarnom, dramskom, novinarskom, videofilmskom i radijskom izrazu. Progovarajući riječju, pokretom i slikom, učenici su na

umjetnički način dočarali kako doživljavaju svijet oko sebe, prikazali društvene probleme te svakodnevne situacije u svojim školama. Prikazani radovi i djela nastala su marljivim radom učenika i njihovih mentora koji su prepoznali originalnost i talent, te ih potaknuli i razvijali. Gotovo 900 učenika i mentora u Šibenik je došlo sa svojim pjesmama i recitacijama, reportažama, intervjuima, tematskim člancima, glumačkim predstavama i nastupima, filmovima i radijskim emisijama te školskim listovima. U Šibeniku je predstavljeno 35 školskih listova, 11 radijskih emisija, 15 filmova, odigrano je 77 pojedinačnih i 36 skupnih scenskih nastupa, pročitano je 35 samostalnih novinarskih radova te 77 literarnih radova. Na Smotri za osnovne škole sudjelovalo je 168 mentora i 357 učenika, a na Smotri za srednje škole 117 mentora i 248 učenika.

Natjecanje iz hrvatskog jezika

Državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika održano je u Poreču od 23. do 25. travnja 2012. godine, a Škola domaćin bila je Turističko-ugostiteljska škola Antona Štifanića. 17. državno natjecanje iz hrvatskoga jezika, kao i sva prethodna, obilježeno je idejom da su svi natjecatelji na državnoj razini, učenici i njihovi mentori, već najbolji u poznavanju hrvatskoga jezika, a izvrsni među najboljima učenici su koji su ostvarili prva tri mjesta u svakoj kategoriji. 350 sudionika Natjecanja, 182 učenika i njihovi mentori, u svakoj kategoriji od 29 do 32 učenika, sinergijom, znanjem i voljom za učenjem i uspjehom, a isto tako druženjem, upoznavanjem i razmjenom iskustva u učenju i radu gradilo je trodnevno natjecateljsko ozračje u kojem je, prije svega, došao do izražaja visok interes i pozitivan odnos prema hrvatskom jeziku.

Natjecanja i engleskog i njemačkog jezika

Državna Natjecanja iz engleskog i njemačkog jezika za učenike osnovnih i srednjih škola održana su od 13. do 15. svibnja 2012. godine u Makarskoj. Na državnom Natjecanju iz engleskog jezika sudjelovalo je 110 učenika, koje je pripremalo i pratilo 88 mentora, a na državnom Natjecanju iz njemačkog jezika 70 učenika i 50 mentora. Najbolje poznavatelje engleskog jezika među učenicima u Makarskoj su ugostili učenici i djelatnici OŠ oca Petra Perice, a škola-domaćin natjecateljima Natjecanja iz njemačkog jezika bila je OŠ Stjepana Ivičevića.

Natjecanje iz matematike

Na državnom Natjecanje iz matematike za učenike osnovnih i srednjih škola, koje je održano u Poreču od 25. do 27. travnja 2012. sudjelovalo je više od 300 učenika, 200 mentora i pedesetak članova državnog povjerenstva. Za vrijeme Natjecanja učenika održavala su se odvojeno predavanja za mentore osnovnih i srednjih škola. Nakon ispravljanja testova po određenim pravilima izabrano je 22 učenika koji su tijekom svibnja imali dodatne pripreme i natjecanja u okviru Hrvatske

matematičke olimpijade, da bi se onda odredile ekipe za 53. međunarodnu matematičku olimpijadu u Argentini i 6. srednjoeuropsku matematičku olimpijadu u Švicarskoj. Predsjednik državnog povjerenstva prof. dr. Vladimir Volenec uručio je najboljim mladim matematičarima priznanja i skromne nagrade, dok su po tri najbolja u svakom razredu dobila plakete. Osnovnoškolcima je uručeno devet prvih, devet drugih i 15 trećih nagrada, dok je 24 učenika bilo pohvaljeno. Za srednje je škole podijeljeno 11 prvih, 19 drugih i 22 treće nagrade, dok je 30 učenika bilo pohvaljeno.

Natjecanja iz geografije i povijesti

U Dubrovniku je od 2. do 4. svibnja 2012. održano 13. državno Natjecanje iz povijesti i 19. državno Natjecanje iz geografije, a najbolje učenike osnovnih i srednjih škola u znanju iz povijesti i geografije ugostili su učenici i djelatnici Osnovne škole Ivana Gundulića. Ove je godine na Državom natjecanju iz geografije sudjelovalo 144 učenika i učenica iz osnovnih i srednjih škola iz 19 županija i Grada Zagreba. Uspoređujući državna natjecanja posljednjih nekoliko godina uočen je kontinuitet u radu i izvrsna postignuća učenika. Na državnom natjecanju sudjelovalo čak 58 učenika i učenica koji su i prošle godine bili sudionici državnih natjecanja, dio učenika sudjelovao je državnom natjecanju treći puta, dio četvrti puta, a bilo je i učenike koji su u kontinuitetu sudionici državnih natjecanja pet godina, i svih pet godina su među najboljima.

Natjecanje iz vjeronauka – vjeronaučna olimpijada

Predstavljanjem svih ekipa učenika osnovnih i srednjih škola svečano je 26. ožujka 2012. godine u Hrvatskom domu u Križevcima otvoreno državno Natjecanja iz vjeronauka – vjeronaučna olimpijada 2012. Na državnom natjecanju sudjelovali su učenici iz svih hrvatskih biskupija i nadbiskupija, ukupno 32 četveročlane ekipe u pratnji mentora, 16 ekipa iz osnovne škole i 16 ekipa iz srednje škole. Državno povjerenstvo ove je godine za temu natjecanja odabralo Jubilarnu godinu Križevačke eparhije – 400 godina crkvenog zajedništva u Hrvatskoj, koje se obilježava od 21. studenog 2011. do 21. studenog 2012. S obzirom na taj jubilej državno povjerenstvo smatralo je važnim da učenici osnovnih i srednjih škola više i bolje upoznaju grkokatoličku zajednicu. Naime, kroz sve razine natjecanja, počevši od školske i županijske do državne, brojni učenici sudionici natjecanja, imali su priliku bolje upoznati povijest Marčanske i Križevačke biskupije (eparhije), njezine župe u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, osobito njezin bizantsko-slavenski obred, crkveni ustroj, arhitekturu i bogatu ikonografiju.

Odgjoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo

Tijekom 2012. održane su na državnoj razini *Smotra projekata iz Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo* u području predškolskog odgoja, osnovnog i srednjeg školstva u školskoj godini 2011./2012. te *Smotra simuliranih suđenja – Modul zakon u razredu* u području građanskog odgoja i obrazovanja u školskoj godini 2011./2012. Prije toga održane su školske, županijske i državna smotre za navedena područja.

Smotre su organizirali Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, s ciljem razvoja demokracije i aktivnog građanskog društva kroz izradu projekata kojima se učenicima na praktičan i interaktivan način približava tematika demokratskog građanstva i ljudskih prava te ih se osposobljava da budu konstruktivni građani, zauzeti za izgradnju boljeg društva.

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta i predstavnicima pravosudnog sustava u Republici Hrvatskoj organizirala je petu državnu Smotru *Zakon u razredu – simulirana suđenja* iz područja *Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo*. Na smotri održanoj 10. ožujka 2012. godine u prostorijama Općinskog kaznenog suda u Zagrebu sudjelovali su učenici IV. gimnazije iz Zagreba, Gimnazija Fran Galović iz Koprivnice, Gimnazija Lucijan Vranjanin iz Zagreba, Upravne i birotehničke škola iz Zagreba, IV. gimnazije Marka Marulića iz Splita i Ekonomsko-birotehničke škola iz Slavonskog Broda. Na smotri je simuliran kazneni predmet *Županijsko odvijetništvo u Zagrebu protiv Andreje Rogan*. Simulirana suđenja dio su učenja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u okviru modula: *Zakon u razredu –prema kulturi vladavine prava i demokracije* (simulacije glavne sudske rasprave prema pravosudnom modelu iz Republike Hrvatske i Sjedinjenih američkih država).

Državna *Smotra projekata iz Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo* u području predškolskoga odgoja osnovnog i srednjeg školstva u školskoj godini 2011./2012. održana je za područje predškolskog odgoja i područje osnovnog i srednjeg školstva 22. svibnja 2012. godine u Zagrebu. Na dijelu smotre održanom za predškolski odgoj i obrazovanje predstavljeno je 10 projekata te 16 iz kategorije plakata; a na dijelu smotre za projekata učenika osnovnih i srednjih škola predstavljeno je 13 projekata iz područja razredne nastave, 25 projekata iz područja predmetne nastave u osnovnoj školi te 21 projekt iz srednjih škola. Na smotri je sudjelovalo 240 učenika (osnovnih i srednjih škola) i 76 mentora te 24 sudaca procjenitelja i članova Povjerenstva. U djelu smotre koji se odnosio na projekte iz predškolskog odgoja i obrazovanja sudjelovalo je 79 mentora i 3 člana državnog povjerenstva.

Na Smotri je predstavljena i podijeljena brošura *Smotra projekata - 2012. iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo* koju je pripremila i objavila Agencija za odgoj i obrazovanje.

Natjecanje mladih tehničara

54. državno natjecanje mladih tehničara, kojeg provode i organiziraju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Agencija za odgoj i obrazovanje, Hrvatska zajednica tehničke kulture i Hrvatski savez pedagoga tehničke kulture, otvoreno je 27. ožujka 2012. godine u Primoštenu. Na natjecanju je sudjelovalo 257 učenika osnovnih škola koji su se natjecali u dvanaest kategorija, a u sklopu natjecanja organizirana je i Smotra učeničkih radova na kojoj sudjeluju 22 učenika osnovnih škola koji su tijekom školske godine bili uključeni u izvannastavne i/ili izvanškolske programe tehničkih aktivnosti. Učenici osnovnih škola natječu se u dvanaest kategorija: prometna tehnika, graditeljstvo, obrada materijala, strojarske konstrukcije, elektrotehnika, elektronika, robotika, projektiranje robota, fotografija, radio orijentacija, raketno i zrakoplovno modelarstvo.

Sigurno u prometu

Državno natjecanje osnovnoškolaca u poznavanju prometnih propisa i vještini upravljanja biciklom „Sigurno u prometu 2012.“ u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Hrvatskog autokluba (HAK) održano je 24. svibnja u Slavonskom Brodu. Najboljih 42 učenika i 42 učenice četvrtih, petih i šestih razreda osnovnih škola, koji su se znanjem i vještinama u snalaženju u prometu iskazali na ranije održanim zahtjevnim školskim i županijskim natjecanjima, odmjerili su svoje prometno znanje i praktične vještine kroz teoretski i praktični dio natjecanja.

Državno Natjecanje-izložba učenika osnovnih i srednjih škola iz područja vizualnih umjetnosti i dizajna LIK 2012

Državno Natjecanje-izložba učenika osnovnih i srednjih škola iz područja vizualnih umjetnosti i dizajna LIK 2012., održano je 14. put, ove godine od 26. do 28. travnja u Zagrebu u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Agencije za odgoj i obrazovanje. Tema-poticaaj ovogodišnjeg natjecanja bila je *Putovanje*. Učenici osnovnih škola od 1. do 4. razreda putovali su fantastičnim pejzažom na *Čudesnom putovanju*, dok su učenici od 5. do 8. razreda putovali europskom baštinom kroz temu-poticaaj Putujmo Europom. Likovni radovi učenika srednjih škola iz nastavnog predmeta Likovna umjetnost rezultat su interdisciplinarnih istraživanja kroz temu-poticaaj *Putovanje kroz umjetnost*. Učenici srednjih škola likovnih i primijenjenih umjetnosti i dizajna u svojim su radovima istraživali višeslojnost metodologije rada i istraživanja koje su utkane u baštinu europske umjetnosti kroz temu-poticaaj *Nove koordinate* (iz predgovora kataloga izložbe: Lna Đaković). Raznolikost promišljanja i stvaranja, učenici su pokazali izrazivši se u različitim likovnim tehnikama.

Glazbene svečanosti hrvatske mladeži

U Hrvatskom narodnom kazalištu u Varaždinu 15. i 16. svibnja 2012. održane su 55. glazbene svečanosti hrvatske mladeži na kojima je u dva dana nastupilo 38 zborova, odnosno 1580 mladih pjevača iz osnovnih, srednjih i glazbenih škola. Prije natjecateljskog dijela predstavljena je zbirka zadanih skladbi 55. glazbenih svečanosti hrvatske mladeži Tić Kosić, koje je skladala Đeni Deklava-Radaković, istaknuta skladateljica i glazbena pedagoginja. Zbirku s devet zadanih skladbi predstavili su Anita Gergorić, tajnica 55. glazbenih svečanosti hrvatske mladeži, Jasna Ostojić Radiković, recenzentica zbirke te autorica Đeni Deklava-Radaković. U varaždinskom su kazalištu izvedena četiri koncerta na kojima je nastupilo 38 zborova koji su se natjecali u devet kategorija.

50. revija hrvatskog filmskog i videostvaralaštva

Agencija za odgoj i obrazovanje i Hrvatski filmski savez organizirali su od 4. do 7. listopada 2012. u Zadru 50. reviju hrvatskoga filmskog i videostvaralaštva djece na kojoj je prikazano 96 filmova. Domaćin ovogodišnje revije bila je OŠ Stanovi iz Zadra, a Revija je održana u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zadru. Revija, na koju je uvršteno 96 dječjih filmova različitih žanrova, svečano je otvorena nakon pozdravnih riječi Jurke Šaban, ravnateljice OŠ Stanovi, Dražena Grgurevića, dogradonačelnika grada Zadra, Duška Kralja, člana IO Hrvatske zajednice tehničke kulture, Vere Robić-Škarice, tajnice HFS-a i dr. sc. Srećka Listeša, višeg savjetnika u Agenciji za odgoj i obrazovanje. Reviju su otvorile Andrijana Baždarić i Stela Čulo, učenice OŠ Stanovi. Reviju je pratio Stručni ocjenjivački sud u sastavu: Simon Bogojević Narath, dr. sc. Krešimir Mikić, Maja Flego, mr. sc. Slaven Zečević, Snježana Tribuson i Boris Poljak i Ocjenjivački sud djece pod vodstvom Jasmine Sandalić, prof.

Hrvatsko natjecanje učenika i studenata glazbe i plesa

Svečanim koncertom i dodjelom nagrada pobjednicima u Opatiji 10. prosinca 2012. godine završeno je 49. natjecanja učenika i studenata glazbe i plesa – komorni sastavi. Na ovogodišnjem državnom natjecanju nastupili su učenici 46 glazbenih škola i umjetničkih akademija u Hrvatskoj u čak 160 komornih sastava. Natjecanje se odvijalo u šest kategorija: glasovirska dua, glasovir za šest i više ruku, dua, tria, kvarteti i sastavi od pet do 12 članova. Izvedbe i nastupe mladih glazbenika ocjenjivali su priznati hrvatski glazbeni pedagozi i umjetnici, članovi ocjenjivačkog suda. Kod ocjenjivanja vrednovale su se tehničke vještine, kvaliteta zvuka, fraziranje, točnost izvedbe i umjetnički dojam izvedbe.

Novigradsko proljeće

Tjedan je dana više od 330 djece u Novigradu stvaralo i gradilo mostove na slikama, u pričama, pjesmama i slikovnicama, lutkarskim i dramskim predstavama, na fotografijama i u filmovima. Osnovna škola Rivarela pretvorena je u veliku kreativnu radionicu, učionice u ateljee, glazbene i filmske studije, hodnici u izložbeni prostor, a vrt i dvorište u kiparske radionice. Učenici su gradili mostove riječju, zvukom, slikom i pokretom zajedno sa svojim učiteljima hospitantima i voditeljima u 20 radionica jezično-umjetničkog područja, u školi za darovite, jedinoj takve vrste u Hrvatskoj, Školi dječjeg stvaralaštva Novigradsko proljeće. Zajednička tema svih radionica ove godine bila je „Most“. Školu, koja se od 5. do 11. svibnja 2012. godine održavala u Novigradu, posjetio je 8. svibnja ministar znanosti, obrazovanja i sporta dr. sc. Željko Jovanović. Nakon kratkog prigodnog programa, koji su pripremili učenici, ministar je pohvalio viđeno i konstatirao da model učenja i kreativnog stvaranja, koji se primjenjuju u Novigradu, bi trebalo prenijeti i u svakodnevnu nastavu.

Natjecanje hrvatskih GLOBE škola

U Rapcu je od 13. do 15 svibnja 2012. održana 15. državna Smotra i natjecanje hrvatskih GLOBE škola, na kojoj je sudjelovalo 247 sudionika iz 35 osnovnih i 16 srednjih škola. Orijehtacijsko natjecanje organizirano je u dvije kategorije: osnovne škole i srednje škole. Ove su se godine natjecale 34 ekipe osnovnih škola i 15 ekipa srednjih škola (prema ustaljenom dogovoru, ekipa škole domaćina se ne natječe). U dijelu smotre učenici su predstavili ukupno 34 istraživačka projekta, od čega je 14 njih dobilo priznanja i nagrade. Nagradu su dobila 3 zajednička istraživačka projekta, budući da Program GLOBE potiče i promiče suradnju među školama upravo na izradi zajedničkih istraživačkih projekata. S obzirom na to da je ovo bila petnaesta, jubilarna Smotra s natjecanjem GLOBE škola, dodijeljena su priznanja za ustrajnu, 15-godišnju provedbu Programa GLOBE, školama koje nisu imale dužih prekida u radu te posjeduju kontinuirane nizove podataka.

Natjecanje u debati

Državno Natjecanje u debati učenika osnovnih i srednjih škola započelo je svečanim programom 30. ožujka 2012. godine u Zagrebu u Osnovnoj školi Zaprude. Na Natjecanju sudjeluje 36 ekipa od po tri člana, 12 iz osnovnih škola i 24 iz srednjih škola. Osnovnoškolci su ove godine, naime, izmjenjivati mišljenja i stavove o tome je li postojeći sustav vrednovanja učenika u školama neprimjeren, a učenici srednjih škola debatu su vodili na osnovi teza treba li vodu plaćati prema tržišnoj cijeni i je li održivi razvoj zaista održiv. Na Natjecanju se sučeljavaju po dvije ekipe uz prisutnost suca koji vodi zabilješke na propisanim formularima, donosi presudu o pobjedi te bodovno vrednuje pojedinačne govore, odnosno govornike. Teze za Natjecanje u debati za osnovne i srednje škole donosi državno povjerenstvo na prijedlog Hrvatskog debatnog društva, koje je u

suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta i Agencijom za odgoj i obrazovanje, organizator natjecanja. Sudjelovanjem na Natjecanju u debati učenici razvijaju kritičko mišljenje o različitim društvenim i etičkim problemima, toleranciju prema različitim idejama, stavovima, kulturama te prema etičkoj, rasnoj i spolnoj pripadnosti. Također stvaraju vlastite stavove o različitim društvenim problemima, razvijaju timski rad i suradnju, vještine za cjeloživotno učenje i retoriku.

Debatni program u osnovnim i srednjim školama provodi se kao izvannastavna aktivnost i prisutan je u najvećem školama u Grada Zagrebu i Primorsko-goranskoj županiji i manjem broju škola na području Zadra, Split i Dubrovnika. U tom smislu je postignuta suradnja s Debatnim društvom na području sustavne izobrazbe odgojno obrazovnih radnika, odnosno stručnog usavršavanja i pripremanja za stručno vođenje debatnih klubova i pripremanje učenika za natjecanja.

Natjecanje u debati realizira se u dvije kategorije: debatne vještine - ekipno natjecanje (3 učenika) i govorničke vještine - pojedinačno natjecanje. Razine natjecanja su: osnovna i srednja škola. Natjecanje se provodi na županijskoj i državnoj razini. Teze i format debate za osnovne i srednje škole donosi Državno povjerenstvo.

Teze na državnom natjecanju bile su:

- Postojeći sustav vrednovanja učenika u školama nije primjeren.
- Vodu treba plaćati prema tržišnoj cijeni
- Održivi razvoj nije održiv

Cilj natjecanja je promicanje razvijanja kritičkog mišljenja o različitim društvenim i etičkim problemima, razvijanje tolerancije prema različitim idejama, stavovima, kulturama te prema etničkoj, rasnoj i spolnoj pripadnosti, stvaranje vlastitog stava o različitim problemima u društvu, poticanje interaktivnog učenja te stavljanje učenika u poziciju subjekta i aktivnog sudionika u stjecanju znanja, razvijanje timskog rada i suradnje, razvijanje retorike i poticanje mladih na aktivno sudjelovanje u životu društvene zajednice.

Smotra učeničkih zadruga

Na 24. Smotri učeničkih zadruga Republike Hrvatske, koja se od 15. do 17. listopada 2012. godine održala u Primoštenu, svoje radove, inovacije i baštinu prezentirali su učenici iz 85 učeničkih zadruga. Predstavljajući svoje radove, učenici zadrugari i njihovi voditelji pokazali su svoje umijeće u izradi različitih predmeta i poduzetničke kompetencije, ali i spremnost da njeguju i čuvaju kulturnu baštinu i običaje svog zavičaja.

Natjecanje mladeži Hrvatskog Crvenog križa

Predstavljanju 20 ekipa sudionika državnog Natjecanja mladeži hrvatskog Crvenog križa, koje se u Rijeci održalo 12. svibnja 2012. prisustvovali su ministar zdravlja prof. dr. sc. Rajko Ostojić, predsjednik Hrvatskog Crvenog križa prim. dr. Josip Jelić, izvršni predsjednik Hrvatskog Crvenog križa dr. sc. Nenad Javornik i ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje Vinko Filipović. Ministar Željko Jovanović čestitao je svim učenicima na dosad postignutim rezultatima i naglasio da će Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta s Ministarstvom zdravlja napraviti sve da se u škole što prije uvede što kvalitetniji zdravstveni i građanski odgoj, a upravo primjer i iskustvo Crvenog križa, kazao je, koristit će da ti programi i sadržaji budu što kvalitetniji. Najave ministra Jovanovića pozdravio je i ministar zdravlja Rajko Ostojić, koji je, čestitavši sudionicima državnog natjecanja na uspjehu, poručio da su pobijedili onoga trenutka kada su se aktivno uključili u Hrvatski Crveni križ, organizaciju koja širi ono najbolje - humanizam i altruizam. Čestitke zbog humanog i plemenitog posla kojim se bave učenicima i njihovim mentorima uputio je i ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje Vinko Filipović. Na državnom Natjecanju mladeži Hrvatskog Crvenog križa sudjelovalo je 120 učenika, odnosno 20 ekipa, koje su pokazale najbolja znanja i vještine među 803 ekipa, koliko ih je sudjelovalo na školskim, gradskim i međužupanijskim natjecanjima. Ekipe su se natjecale u znanju pružanja prve pomoći i poznavanju Pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, međunarodnog humanitarnog prava, ljudskih prava i prava djeteta. Natjecanje se odvijalo istovremeno u dvije kategorije: ekipe podmlatka (osnovna škola) i ekipe mladeži (srednja škola).

17. MEĐUNARODNA SURADNJA

Agencija za odgoj i obrazovanje je i u 2012. godini nastavila s razvojem i unapređenjem svoje međunarodne suradnje i to poticanjem razmjene iskustava, primjera dobre prakse, predstavljanjem postignuća, povezivanjem stručnjaka, institucija i organizacija, stvaranjem i razvijanjem mreža. Međunarodnom suradnjom Agencija ojačava svoje kapacitete u pripremi za ulazak u *Europsku uniju*. Otvorenost i kontakti s međunarodnim institucijama i ustanovama, omogućuju prilagođavanje i implementaciju europskih i svjetskih standarda u razvoju ljudskih potencijala u odgoju i obrazovanju.

Uspostavlja se suradnju s međunarodnim ustanovama koje se bave stručnim usavršavanjem i profesionalnim razvojem odgojno-obrazovnih radnika. Svrha suradnje je osmišljavanje i provođenja projekata usmjerenih na razvoj kompetencija različitih ciljnih skupina u području odgoja i obrazovanja (savjetnika *Agencije*, odgojitelja, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja).

U 2012. godini realizirani su sljedeći projekti i aktivnosti:

Poboljšanje kvalitete sustava stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika

Agencija je glavni partner projekta koji se realizira u okviru *Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) komponente IV – Razvoj ljudskih potencijala*, pod nazivom *Poboljšanje kvalitete sustava stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika* (EuropeAid/130730/D/SER/HR), koji financira Europska unija. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.200.000 €, a njegova provedba započela je u svibnju 2012. godine u trajanju od 24 mjeseca.

Polazište ovog projekta zacrtano *Strategijom stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika (2009.–2013.)*, u 2009. godini odlučeno da se za potrebe unapređenja stručnog usavršavanja koriste ne samo redovna proračunska sredstva već i dostupna europska sredstva instrumenta pretpristupne pomoći IPA. Tijekom 2009., 2010. i 2011. godine izrađen je projektni prijedlog i projektna dokumentaciju. Provedba projekta počela je 2. svibnja 2012. godine.

Projektom se želi unaprijediti dosadašnja kvaliteta, učinkovitost i relevantnost sustava stručnog usavršavanja u nadležnosti Agencije u cilju poticajnijih pretpostavki za profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih radnika.

Opći cilj projekta je poboljšanje kvalitete i učinkovitosti institucija odgovornih za obrazovanje i usavršavanje. Specifičan cilj projekta je jačanje institucionalnog kapaciteta Agencije za odgoj i obrazovanje u području stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika.

Projekt se realizira kroz 3 komponente, a tijekom 2012. godine ostvareni su sljedeći rezultati:

○ *Komponenta 1 – analiza postojećeg sustava stručnog usavršavanja Agencije i analiza potreba za stručnim usavršavanjem odgojno-obrazovnih radnika.* Tijekom 2012. godine analiziran je postojeći sustav stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika u organizaciji Agencije (analiza dokumentacije, upitnik, fokus grupe) te je pripremljeno 5 *online* upitnika za istraživanje potreba za stručnim usavršavanjem pet skupina odgojno-obrazovnih radnika (odgojitelji, učitelji i nastavnici; stručni suradnici; ravnatelji; voditelji županijskih stručnih vijeća i savjetnici Agencije). Istraživanje je provedeno tijekom listopada i studenog 2012. godine, a upitnike je ispunilo ukupno 10.296 ispitanika svih navedenih skupina. Na temelju analize podataka prikupljenih upitnicima izrađen je prijedlog preporuka za izradu strategije stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika. Održana su i dva sastanak s dionicima kako bi bili informirani o samom istraživanju i rezultatima istog. Glavni

rezultati analiza prezentirani su i članovima radne skupine *komponente 1. i 2.* Završni dokument analiza s preporukama, koji je ujedno i glavni rezultat *komponente 1.*, bit će realiziran s vremenskim odstupanjem od mjesec dana, tj. u siječnju 2013. godine, a ne kako je planirano u prosincu 2012. godine.

○ *Komponenta 2 - izrada Strategije sustava stručnog usavršavanja Agencije (2014-2020) na temelju preporuka proizišlih iz analiza komponente 1.* U okviru ove komponente razvit će se *Strategija stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika 2014–2020.* Tijekom 2012. godine analizirana je postojeća legislativa te relevantni hrvatskih i europski strateški dokumenti i preporuke. Analizirana je postojeća *Strategija stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika 2009.–2013.* te drugi strateški dokumenti kao priprema za izradu novog strateškog dokumenta. Uspješno su realizirana i dva studijska putovanja u Estoniju (22. – 26. listopada 2012.) i Škotsku (5. – 9. studenoga 2012.) tijekom kojih su stečena vrijedna nova iskustva i znanja o odgojno-obrazovnim sustavima i sustavima stručnog usavršavanja posjećenih zemalja. Održana je prva prezentacija analiza i preporuka *komponente 1.* kao temelja za izradu nove strategije.

○ *Komponenta 3 - izrada poboljšanog sustava stručnog usavršavanja Agencije koja sadržava pet novih, interdisciplinarnih programa stručnog usavršavanja.* U okviru ove komponente razvit će se poboljšani sustav stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika temeljen na definiranoj kvaliteti stručnog usavršavanja i usklađenog s novom strategijom. Tijekom 2012. godine izrađen je detaljan plan aktivnosti *komponente 3.*

Kako bi javnosti kontinuirano bile dostupne informacije o aktivnostima projekta i njihovim rezultatima, izrađena je projektna stranica unutar službene internetske stranice Agencije za (9. studenoga 2012.) koje će se kontinuirano nadopunjavati.

Projekt provodi konzorcij na čelu sa SPAN Consultants u partnerstvu s *Centre International d'Etudes Pédagogiques* (CIEP) iz Francuske, *World University Service* (WUS) iz Austrije i međunarodna agencija za istraživanje i konzalting CINOP iz Nizozemske.

Sudionici projekta su projektni tim (3 projektna stručnjaka i kratkoročni stručnjaci), radnici Agencije (ukupno 37), poglavito predstojnici podružnica te savjetnici iz svih podružnica i različitih predmetnih područja.

Europska mreža politika za vođenje škola (European Policy Network for School Leadership)

Projekt *Europska mreža politika za vođenje škola* financira Europska komisija, vodeći projektni partner je FORTH (Fondation for Research and Tehnology) iz Grčke. Mreža okuplja 34 institucija iz 21 države Europske unije te je počela s provedbom u 2011. godini, a trajat će do 2014. godine. Tijekom 2011. i 2012. godine Agencija je uspješno sudjelovala u radu mreže kao jedna od partnerskih organizacija. Polazište projekta su zaključci Vijeća za obrazovanje iz 2007., 2008. i 2009. godine koji naglašavaju potrebu unapređenja načina pripreme, odabira, obrazovanja i usavršavanja ravnatelja škola. Navedeni zaključci temelje se na svjesnosti o važnosti učinkovitog vođenja škole za postizanje odgojno-obrazovnih ishoda.

Cilj mreže je osigurati međunarodnu razmjenu i suradnju nositelja obrazovnih politika, profesionalnih udruženja, istraživača, institucija obrazovanja i stručnog usavršavanja te ostalih sudionika uključenih u razvoj obrazovnih politika u području vođenja i upravljanja školama. Mreža treba uvažiti i integrirati sva dosadašnja saznanja i iskustva i na temelju toga donijeti nove preporuke za donošenje odluka i smjernica obrazovne politike na europskoj i nacionalnim razinama. Da bi se to ostvarilo, partnerske institucije sudjeluju u mnogobrojnim aktivnostima od suradničkog učenja, istraživanja, analiza rezultata istraživanja, razmjeni primjera dobre prakse te donošenju preporuka.

U prvoj godini provedbe projekta mreže (lipanj 2011. – lipanj 2012.) Podružnica Agencije za odgoj i obrazovanje Rijeka i Odsjek za međunarodnu suradnju i projekte Europske unije sudjelovali su uspješno u realizaciji svih predviđenih aktivnosti:

- opis uloge i statusa ravnatelja u Hrvatskoj te aktualnih trendova u odabiru i pripremi ravnatelja (za potrebe komparativne studije mreže), sudjelovanje u *online* forum mreže s predavanjima renomiranih stručnjaka (uključeni i hrvatski ravnatelji osnovnih i srednjih škola) koji se održavao u periodu od 26. ožujka do 4. svibnja 2012.
- sudjelovanje na dvije konferencije sustručnjačkog učenja koje su se održale u Heraclionu, Grčkoj (8. – 9. rujna 2011.) i Berlinu, Njemačka (27. – 29. lipnja 2012.)
- sudjelovanje u mnogobrojni *online* sastancima za potrebe koordinacije aktivnosti.

Kako bi se informirao i uključio što veći broj hrvatskih ravnatelja u rad mreže, na državnim skupovima i internetskim stranicama Agencije prezentiran je projekt te su ravnatelji pozvani na uključivanje u izuzetno vrijedne aktivnosti e-učenja (predavanja, diskusije, korištenje najnovije literature. i dr.) u europskom obrazovnom kontekstu.

Bilateralna suradnja Republike Hrvatske i Republike Austrije

Agencija je u suradnji s *K-education projektним uredom* u Zagrebu, koji djeluje po nalogu *Saveznog ministarstva za nastavu, umjetnost i kulturu Republike Austrije i udruge KulturKontakt Austria*, u 2012. godini uspješno završila dva projekta:

- *Strategije učenja i poučavanja hrvatskoga jezika kao inoga jezika* (2011.–2012.) - projekt je započeo je u siječnju 2011. godine. U okviru projekta su realizirana četiri dvodnevna modula, objavljen priručnik „Inojezični učenik u okruženju hrvatskoga jezika – okvir za uključivanje inojezičnih učenika u odgoj i obrazovanje na hrvatskome jeziku“ i održana je završna konferencija projekta na kojoj su prezentirani rezultati projekta. Buduću diseminaciju rezultata projekta provodit će osposobljeni sudionici projekta na školskoj, županijskoj, međuzupanijskoj razini i državnoj razini.

Svrha projekta je osigurati stručno usavršavanje za učitelje, nastavnike i stručne suradnike koji poučavaju učenike koji imaju pravo na školovanje u Republici Hrvatskoj, a ne znaju ili nedostavno znaju hrvatski jezik, tj. hrvatski jezik im nije materinski već *ini jezik*. *Ini jezik* je strani, drugi ili nasljedni jezik. S obzirom da se radi o području od strateške važnosti u pripremama odgojno-obrazovnog sustava za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, pokrovitelji ovog projekta bili su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport. Za potrebe provedbe programa stručnog usavršavanja angažirani su austrijski i hrvatski stručnjaci u području jezika i poučavanja materinskog jezika kao *inog jezika* u multikulturalnom okruženju. Sudionici projekta bili su savjetnici Agencije za odgoj i obrazovanje te učitelji razredne nastave, učitelji i nastavnici hrvatskog jezika i stručni suradnici osnovnih i srednjih škola (ukupno 30 sudionika).

Projekt je uspješno ostvario očekivane rezultate:

- 30 osposobljenih sudionika za rad s inojezičnim učenicima
- izrađeni priručnik za učenje i poučavanje hrvatskog kao inog jezika za sve odgojno-obrazovne radnike
- diseminiranje rezultata projekta.

Projekt Proces učenja u kurikularnom pristupu (2009. - 2011.), koji je uspješno završen u 2011. godini, a za potrebe podrške osposobljenim sudionicima projekta (diseminatorima) u 2012. godini održan se još jedan dvodnevni modul kako bi se osigurala kvalitetna daljnja diseminacija unutar mreže voditelja Županijskih stručnih vijeća (14 različitih predmetnih područja). Jedan od glavnih projektnih rezultata, priručnik „Svatko uči na svoj način“, nastavio se uspješno koristiti od strane sudionika projekta, ali i sudionika njihovih diseminacija na razini županijskih stručnih vijeća. Suradnja i daljnji profesionalni razvoj sudionika se nastavlja korištenjem e-učenja putem projektnog portala „Proces učenja u kurikularnom pristupu - PUK“ koji se nalazi na *Učitelj.hr*. Završetkom projekata u 2012. godini ujedno je zaključena i višegodišnja, iznimno uspješna bilateralna suradnja Agencije za odgoj i obrazovanje i K-education projektnog ureda u Zagrebu koji

je djelovao po nalogu Saveznog ministarstva za nastavu, umjetnost i kulturu Republike Austrije i udruge KulturKontakt Austria. K-education projektni ured Zagreb zatvoren je u listopadu 2012. godine. S obzirom na to da Hrvatska postaje punopravnom članicom Europske unije, suradnja se KulturKontakt Austria će nastaviti unutar redovnih programa Europske unije.

Nakon godinu dana provođenja edukacije učitelja i nastavnika različitih struka za izradu projekata iz područja odgoja i obrazovanja za održivi razvoj, na području cijele Republike Hrvatske, Kultur Kontakt Austria omogućio je još jedan susret hrvatskih s izvornim austrijskim edukatorima te sa sudionicima modularne edukacije. Susret je održan 26. i 27. rujna 2012. u hotelu Palace u Zagrebu, a ideja je bila napraviti osvrt na rad multiplikatora na području stručnoga usavršavanja učitelja i nastavnika u Republici Hrvatskoj te razmjena iskustava sudionika i stvaranje suradničke mreže odgoja i obrazovanja za održivi razvoj u hrvatskome školstvu. 28. rujna 2012. upriličen je susret stotinjak sudionika koji su se već uključili u regionalne modularne edukacije o odgoju i obrazovanju za održivi razvoj u različitim područjima naše zemlje. Skupu su nazočili predstavnici Agencije za odgoj i obrazovanje, ravnatelj Kultur Kontakta, austrijska koordinatorica za prosvjetnu suradnju te austrijski edukatori. Cilj je skupa bio razmjena iskustava u radu na projektima održivoga razvoja, što je i ostvareno jer je skup ocijenjen vrlo uspješnim. Nakon ovoga susreta nastavljeno je s organiziranjem jednodnevnih modula tijekom 2012. i 2013. u 4 različite regije Republike Hrvatske (istarska, slavonska, zagrebačka i splitska) koje će realizirati regionalni multiplikatori i savjetnice prema modelu koji je prikazan u Priručniku pod *naslovom Kurikulum za rad multiplikatora*. Cilj je ostvariti interdisciplinarni pristup temi održivog razvoja pa su moduli organizirani za sve zainteresirane djelatnike u školama koji se žele baviti ovim sadržajima. Do sada je u edukaciju uključeno oko 150 sudionika koji su završili od 1. do 3. modula.

8. dani Agencije za odgoj i obrazovanje u 2012. godini – međunarodni dan

U sklopu 8. dana Agencije za odgoj i obrazovanje organiziran je „Međunarodni dan“ s ciljem daljnjeg stručnog usavršavanja savjetnika Agencije u području suvremenih europskih trendova u području stručnog usavršavanja, tj. profesionalnog razvoja odgojno-obrazovnih radnika. Program su izvodili devete europskih stručnjaka Europskog udruženja institucija obrazovanja učitelja i nastavnika (*The Association for Teacher Education in Europe - ATEE*) iz 6 zemalja, a koji su ujedno i članovi ATEE radne skupine Centar za istraživanje i razvoj (*Research and Development Centar – RDC*). Područje rada Centra je upravo kontinuirano stručno usavršavanja učitelja i nastavnika (*In-Service learning and the Development of Practice*). Ovom suradnjom se s jedne strane potvrđuje važnost i vidljivost Agencije kao člana ATEE udruženja, a s druge strane osigurava mogućnost razmjene iskustava i rasprave o ključnim pitanjima za unapređenje ovog područja u europskom i hrvatskom kontekstu. U radu 8. dana Agencije sudjelovali su predstavnici sljedećih institucija: Zavod Republike Slovenije za školstvo, Ljubljana, Slovenija; Staatliches Seminar für Didaktik und Lehrerbildung (Gymnasien) Tübingen, Njemačka; Universiteit Leiden, Platform Opleiding, Onderwijs en Organisatie (PLATO), Amsterdam, Nizozemska; Sveučilišta u Groningenu, Groningen, Nizozemska; Akademin för Utbildning och Ekonomi, Höskolan i Gävle, Švedska; University of Aberdeen, School of Education, Aberdeen, Škotska; Regionalni centar za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju, Niš, Srbija.

Poduzetničkim učenjem za razvoj poduzetničke kompetencije: poduzetništvo kao međupredmetna tema

U Splitu je u suradnji sa Sveučilištem u Aberdeenu, Škotska, organiziran uvodni dvodnevni modul (19. i 20. lipnja 2012.) na temu poduzetništva kao međupredmetne teme s posebnim naglaskom na strategije učenja i poučavanja koje potiču razvoj poduzetničkih kompetencija učenika. Na modulu je sudjelovalo 23 sudionika, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika iz osnovnih i srednjih škola koji su pokazali veliki interes za propitivanje poticanja razvoja poduzetničkih kompetencija kod sebe samih i učenika te izrazili potrebu za više ovakvih stručnih skupova. Stručno usavršavanje organizirano je po modelu mješovitog oblika e-učenja (*blended learning*) te je za te potrebe Sveučilište u Aberdeenu osiguralo *online* platformu koju su u trajanju od 6 mjeseci mogli koristiti svi sudionici modula. S obzirom na to da je tema poduzetničke kompetencije, kao jedne od osam ključnih kompetencija, vrlo značajna u europskom odgojno-obrazovnom kontekstu, rezultati istraživanja o poduzetničkim kompetencijama u kojem su dobrovoljno sudjelovali sudionici modula, bili prezentirani na godišnjoj konferenciji Europskog udruženja institucija obrazovanja učitelja i nastavnika (*The Association for Teacher Education in Europe - ATEE*).

Program Pestalozzi Vijeća Europe

Program postoji dugi niz godina s ciljem praćenja odgojno-obrazovnih potreba na europskoj razini i promicanja vrijednosti demokratskog građanstva, poštivanja ljudskih prava i vladavine prava. Program je namijenjen usavršavanju učitelja, nastavnika i drugih obrazovnih stručnjaka koji na europskim seminarima i radionicama mogu saznati o najnovijim aktivnostima i postignućima u obrazovanju u nekom od područja interesa Vijeća Europe te razmijeniti iskustva s kolegama iz inozemstva. Osim seminara i radionica, postoje i europskim moduli za obrazovne stručnjake koji se kroz module usavršavaju i rade na izradi nastavnih materijala, u čemu također sudjeluju i hrvatski obrazovni stručnjaci.

Teme svih europskih seminara, radionica i modula vezane su za prioritete Vijeća Europe u području obrazovanja, a to su:

- odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava
- odgoj i obrazovanje za interkulturalnost i društveno-kulturalnu raznolikost
- poučavanje povijesti
- sjećanje i sprečavanje zločina protiv čovječnosti
- odgoj i obrazovanje Roma u Europi
- prava djeteta i sprečavanje nasilja
- višejezičnost
- medijska pismenost
- ravnopravnost spolova u odgoju i obrazovanju

U 2012. godini Agencija je promicala i provodila Program Pestalozzi u Hrvatskoj, u okviru kojeg hrvatski odgojitelji, učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji mogu sudjelovati u europskim seminarima i radionicama diljem Europe.

U 2012. godini organizirana su ukupno 22 europska seminara, radionice i modularna usavršavanja, a sudjelovanja odgojno-obrazovnih radnika iz Hrvatske bila su sljedeća:

naziv radionice, seminara ili modula	mjesto održavanja	vrijeme održavanja	sudionici iz Republike Hrvatske i institucija
CoE 2012-0227-0302 Multilingualism and Social Cohesion: How language learning can prepare children for 21st century citizenship	London, Velika Britanija	27. 2. – 2. 3. 2012.	Renata Ozorlić Dominić Agencija za odgoj i obrazovanje
CoE 2012-0412-0416 A Democratic Europe – Past, Present and Future	Reykjavik, Island	12. – 16. 4. 2012.	Jurica Botić OŠ Primorski Dolac
CoE 2012 0423-0427 133rd European Seminar: Being a teacher in 2023: changing roles and competences	Bad Wilbad, Njemačka	23. – 27. 4. 2012.	Ivana Sauha OŠ Augusta Šenoae, Zagreb
Education for the prevention of discrimination, Module B	Nemur, Belgija	2. – 4. 5. 2012.	Ana Žnidarec Čučković Kineziološki fakultet, Zgb Zoran Kirinić, OŠ Glina
Education for the prevention of violence, Module B	Madrid, Španjolska	20. – 22. 6. 2012.	Jadranka Bjelica OŠ F. K. Frankopana, Zgb Karolina Doutlik OŠ „Ivan Benković“, Dugo Selo
The use of social media for democratic participation, Module A	Strasbourg, Francuska	25. – 28. 9. 2012.	Tomislav Topolovčan Učiteljski fakultet u Zagrebu
CoE 2012 0925-0928 What does it mean to think historically?	Nicosia, Cipar	25. – 28. 9. 2012.	Milivoj Dretar OŠ „Petar Zrinski“ Jalžabet
CoE 2012 1003-1006 Democracy in basic education	Helsinki, Finska	3. – 6. 10. 2012.	Višnja Rajić Učiteljski fakultet u Zagrebu

U Hrvatskoj je od 28. do 30. kolovoza 2012. organiziran nacionalni stručni skup s temom *Promicanje vrijednosti i načela Vijeća Europe u odgoju i obrazovanju* na kojem će predavači i voditelji radionica biti hrvatski predstavnici koji su proteklih godina sudjelovali u europskim modulima za obrazovne stručnjake Programa Pestalozzi. Teme stručnog skupa bile su sprečavanje diskriminacije, sprečavanje nasilja u školi, raznolikost svjetonazora u razredu te Pestalozzi temeljna znanja, stavovi i vještine za sve učitelje.

Učenje i poučavanje o holokaustu i sprečavanje zločina protiv čovječnosti

Agencija je nastavila je suradnju u području poučavanja i učenja o holokaustu, uspostavljenu s hrvatskim i međunarodnim ustanovama (*Spomen-područje Jasenovac, Vjerska zajednica Bet Izrael Zagreb, Židovska općina Zagreb, Yad Vashem, Izrael, Kuća Ane Frank, Nizozemska, Memorial de la Shoah, Francuska*), koje osiguravaju stručnu potporu obrazovnim aktivnostima u

Hrvatskoj te suradnju u izradi nastavnih materijala za poučavanje i učenje o holokaustu u Hrvatskoj.

Državni stručni skup „Poučavanje o holokaustu i sprečavanje zločina protiv čovječnosti“ održao se od 25. do 27. siječnja 2012. u Zagrebu i Jasenovcu, vezano uz obilježavanje Dana sjećanja na holokaust i sprečavanja zločina protiv čovječnosti, 27. siječnja, na Dan oslobođenja logora Auschwitz. Skup je bio namijenjen učiteljima i nastavnicima povijesti, vjeronauka, etike, hrvatskog jezika, stranog jezika, sociologije, likovne umjetnosti, filozofije i psihologije.

U listopadu 2012. godine u Parizu je potpisan Sporazum o suradnji u području obrazovanja, istraživanja i sjećanja na holokaust između Mémorial de la Shoah i Agencije za odgoj i obrazovanje te Spomen-područja Jasenovac, a pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Mémorial de la Shoah najveći je europski dokumentacijski centar i muzej koji čuva uspomenu na stradanja Židova u Drugom svjetskom ratu te promiče stručno usavršavanje učitelja i nastavnika iz Francuske i drugih zemalja. Sporazumom o suradnji otvorio je mogućnosti za dodatne oblike stručnog usavršavanja učitelja i nastavnika iz Republike Hrvatske u Mémorial de la Shoah-u i sudjelovanje eksperata Mémorial de la Shoah u programima nacionalnih i regionalnih stručnih skupova u RH.

Putokazi prema EU u području odgoja i obrazovanja

Program IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance) glavni je instrument pomoći EU-a za države kandidatkinje (Hrvatska) i potencijalne kandidatkinje za razdoblje 2007.-2013. Svrha je Programa pomoći javnim tijelima i nevladinom sektoru u aktivnostima usklađivanja nacionalnih zakonodavstava s pravnom stečevinom Unije, pomoći im pri implementaciji zakonodavstva EU, kao i pripremama i jačanju institucija za korištenje fondova Europske unije namijenjenih državama članicama. U okviru usklađene politike razvoja ljudskih potencijala i nacionalnog kvalifikacijskog okvira, putem Programa IPA nastoji se unaprijediti opća učinkovitost i kvaliteta sustava obrazovanja i osposobljavanja u svrhu promicanja veće zapošljivosti, jačati ulaganja u ljudski kapital kvalitetnijim obrazovanjem i stjecanjem vještina te promicati znanje, istraživanja i inovacije. Odsjek za međunarodnu suradnju i programe Europske unije je od 16. do 18. Listopada 2012. u Bolu na otoku Braču proveo stručno usavršavanje, namijenjen radnicima odgojno-obrazovnih ustanova koje žele prijavljivati projekte za financiranje iz Programa IPA (IV. komponenta – Razvoj ljudskih resursa).

Stručnim usavršavanjem bila su pokrivena sljedeća tematska područja:

- 1. Povezivanje nacionalnog razvojnog planiranja i korištenja sredstava EU u svrhu održivog razvoja Republike Hrvatske*
- 2. Razvoj hrvatskih škola u okviru pretpristupnog programa IPA (IV. komponenta – Razvoj ljudskih potencijala)*
- 3. Obrazovna politika EU i što to znači za Hrvatsku kao buduću članicu*
- 4. Agencija za mobilnost i programe EU – potprogram Comenius*
- 5. Povijest EU*
- 6. Razumijevanje donošenja odluka u EU: principi, procedure i praksa*
- 7. Upravljanje projektnim ciklusom u pretpristupnom programu IPA*
- 8. Uloga provedbenog tijela, postupci i procedure*
- 9. Smjernice za prijavitelje*
- 10. Izrada logičke matrice*

Upravljanje projektnim ciklusom u pretpristupnom programu IPA

- dvodnevni stručni skup za više savjetnike AZOO-a održano je 5 dvodневnih radionica u trajanju od 11 sati
 - Zagreb: 6. i 7. ožujka - Odjel za predškolski odgoj i osnovno školstvo
 - Zagreb: 19. i 20. ožujka - Odjel za srednje školstvo i zainteresirani iz ostalih odjela
 - Podružnica Osijek - 11. i 12. travnja
 - Podružnica Split - 9. i 10. svibnja
 - Podružnica Rijeka - 15. i 16. Svibnja
- dvodnevni stručni skup za sve odgojno-obrazovne radnike održane su 2 dvodnevne radionice u trajanju od 11 sati
 - Požega: 13. i 14. ožujka za osnovne i srednje škole Požeško-slavonske županije
 - Bjelovar: 3. i 4. ožujka – za srednje škole grada Bjelovara
- jednodnevni stručni skup za sve odgojno-obrazovne radnike održane su 2 jednodnevne radionice u trajanju od 7 sati
 - Zagreb: 4. siječnja za sve odgojno-obrazovne ustanove
 - Draganići: 20. lipnja – za ŽSV ravnatelja Karlovačke županije

Modularno stručno usavršavanje za županijske diseminatore „Pretpristupna pomoć EU-a Republici Hrvatskoj te pisanje prijedloga projekata koji će se financirati iz sredstava EU-a

- održana su 5/5 dvodnevna modula, svaki u trajanju od 14 sati (45 sudionika)
- Opatija: 16. i 17. travnja 2012. – Modul 1 (Povijest, institucije i programi Europske unije)
- Opatija: 5. i 6. lipnja 2012. – Modul 2 (Procesi odlučivanja i programi pretpristupne pomoći)
- Opatija: 2. i 3. listopada 2012. – Modul 3 (Natječajna dokumentacija za darovnice - grants)
- Opatija: 23. i 24. listopada 2012. – Modul 4 (Natječajna dokumentacija za darovnice - grants)
- Opatija: 29. i 30. studenog 2012. – Modul 5 (Natječajna dokumentacija za darovnice, Europski socijalni fond i strateško planiranje)

Stručno usavršavanje odgojitelja, učitelja i nastavnika pripadnika hrvatske manjine, iseljeničva, i Hrvata u Bosni i Hercegovini

Agencija za odgoj i obrazovanje je i 2012. organizirala tradicionalni višednevni međunarodni stručni skup koji je okupio stotinu sudionika (odgojitelja, učitelja i nastavnika pripadnika hrvatske nacionalne manjine, iseljenika i Hrvata u BiH) iz Mađarske, Rumunjske, Austrije, Srbije, Crne Gore, Makedonije, Italije, Slovenije, Slovačke, BiH, Švedske, Australije i Kanade.

Teme stručnog skupa vezane su uz sljedeća područja – hrvatski jezik i književnost, povijest, geografija, kulturno-povijesna, prirodna i tradicijska baština, a predavači su stručnjaci za navedena područja – sveučilišni profesori i ostali stručnjaci te savjetnici Agencije za odgoj i obrazovanje kao i sami sudionici.

Projekt U4energy

Energetski učinkovita rješenja koja ne narušavaju prirodno okruženje su učinkovitog i odgovornog društva. Cilj projekta „U4energy“, u organizaciji Europske Komisije, je osvijestiti učenike, učitelje i nastavnike o važnosti održivog razvoja i uštede energije, koji postaju prioriteti svih odgovornih vlada svijeta, a posebice u Europi. Završetkom natjecanja za školsku 2011./2012. godinu, 28. studenog 2012. godine u Bruxellesu je održano finalno proglašenje pobjednika na razini članica Europske Unije. Svečana dodjela nagrada održana je u gradskom dječjem kazalištu kojoj su nazočili europarlamentarci te povjerenik Komisije za energetiku Günter Oettinger. Osnovna škola Stjepana Radića iz Brestovca Orehovečkog dobitnica je druge nagrade u kategoriji A koja se odnosi za najbolje mjerenje uštede energije na razini škole, a Osnovna škola Đuro Ester iz

Koprivnice osvojila je četvrto mjesto u *kategoriji C* koja se odnosi na najbolju kampanju vezano za promicanje uštede energije.

EduGameLab projekt

Agencija kao partner u konzorciju odgojno obrazovnih institucija sudjeluje u EU projektu pod nazivom „EduGameLab“. Svrha projekta je definirati ulogu tzv. „ozbiljnih kompjutorskih igara“ odnosno onih igara koje imaju ili mogu imati veću ili manju ulogu u odgojno obrazovnom procesu, a vezano za određeni školski predmet. Korištenjem raznih metoda prikupljanja i obrade podataka uključujući sve zainteresirane skupine, od učenika preko učitelja, ne vladinih udruga do roditelja, pokušava se na EU razini, objektivno temeljem ozbiljnog istraživanja, odrediti uloga ozbiljnih kompjutorskih igara u gore navedenim područjima i procesima.

IOK - Nadležnost za provođenje postupka priznavanja inozemne obrazovne kvalifikacije

Tijekom 2012. Agencija je, na temelju Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (Narodne novine, 158/03, 198/03, 138/06 i 45/11), vodila postupke priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija o završenom osnovnom obrazovanju radi zapošljavanja u Republici Hrvatskoj te o završenom srednjem obrazovanju u općim, gimnazijskim i umjetničkim programima radi zapošljavanja ili nastavka obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Pojam *priznavanje*, u smislu navedenog Zakona, podrazumijeva formalno potvrđivanje vrijednosti inozemne obrazovne kvalifikacije, odnosno razdoblja obrazovanja, koje je izdalo nadležno tijelo, u svrhu pristupa obrazovanju ili zapošljavanju, a pojam *inozemna obrazovna kvalifikacija* podrazumijeva formalni naziv za određenu razinu odnosno stupanj stečenih znanja, vještina i kompetencija koji se dokazuje inozemnom školskom svjedodžbom, diplomom i drugom javnom ispravom koje izdaje nadležna ustanova. Sukladno Zakonu, postupak priznavanja inozemne obrazovne kvalifikacije podrazumijeva formalno potvrđivanje vrijednosti takve inozemne obrazovne kvalifikacije. Odsjek za međunarodnu suradnju i Odsjek za pravne, kadrovske i pomoćne poslove, koji zajednički surađuju na postupcima priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija, uspješno su provodili postupke priznavanja sukladno Zakonu. Tijekom 2012. godine zaprimljeno je ukupno 1126 zahtjeva za priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija. Svi su zahtjevi riješeni u zakonskom roku te nije podnesena niti jedna žalba na rješenje Agencije. Tijekom 2013. godine nastavit će se s daljnjim unapređenjem i poboljšanjem kvalitete rada u smislu veće produktivnosti, a s druge strane olakšati rad unutarnjom organizacijom i informatizacijom postupka od zaprimanja do rješavanja predmeta.

NISpVU (Nacionalni informacijski sustav za pristup visokim učilištima)

Temeljem odluke i imenovanju obavljen je unos podatka ispred Agencije za odgoj i obrazovanje o postignutim rezultatima učenika na državnim natjecanjima u sustav prijava na visoka učilišta. Osim unosa novih podataka isti su sustavno ažurirani osobito tijekom ljetnog upisnog roka.

Sudjelovanje na međunarodnim konferencijama

U organizaciji Europske komisije i tematske radne skupine Obrazovanje učitelja, a u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Odsjek za međunarodnu suradnju i projekte EU sudjelovao je u radu konferencije *Obrazovanje²- Podrška obrazovnim politikama za učitelje učitelja* (*Education²- Policy Support For Teacher Educators*) održana od 26. do 28. ožujka 2012. u Bruxellesu, Belgija. Središnja tema konferencije bile su mjere obrazovnih politika koje podržavaju razvoj, unapređenje kvalitete i profesionalizaciju „učitelja učitelja i nastavnika“ (*Teacher Educators*) prema proširenoj definiciji koja obuhvaća „sve one koji aktivno usmjeravaju i potiču učenje učitelja/nastavnika studenata i učitelja/nastavnika“ (Europska komisija, 2010). Cilj konferencije bio je zajedničko kreiranje prijedloga i preporuka za unapređenje kvalitete, suradnje i profesionalizacije različitih profila „učitelja učitelja i nastavnika“ na dobrobit ukupne kvalitete odgojno-obrazovnih sustava. U radu konferencije sudjelovalo je 145 sudionika iz 25 zemalja, predstavnika Europske komisije, ministarstava, institucija inicijalnog obrazovanja učitelja/nastavnika, istraživačkih institucija, profesionalnih udruženja i udruga, nacionalnih agencija, ustanova permanentnog stručnog usavršavanja, učitelja i nastavnika mentora budućih učitelja i nastavnika te pripravnika. Konferencija se odvijala po metodi sustručnjačkog učenja (*Peer Learning*), a predstavljeno je šest različitih primjera mjera obrazovnih politika u Austriji, Finskoj, Belgiji/Flandrija, Mađarskoj, Nizozemskoj i Norveškoj koje na različite načine podržavaju razvoj različitih profila „učitelja učitelja i nastavnika“. Sudionici su u podskupinama kreirali preporuke odgovarajući na pitanja kako mjere obrazovne politike mogu podržati razvoj identiteta, kvalitete, profesionalnog razvoja te uloge i odgovornosti u osnaživanju kvalitete „učitelja i nastavnika“. Nastavak suradnje nakon konferencije u području razvoja politika za učitelje učitelja odvija se putem e-učenja i platforme <http://teachereducatorsvirne.wikispaces.com/>

Predstavnik Agencije je sudjelovao na godišnjoj konferenciji Europskog udruženja institucija obrazovanja učitelja i nastavnika (*The Association for Teacher Education in Europe - ATEE*) koja je pod nazivom „Politike u obrazovanju učitelja i profesionalizacija“ (*Teacher Education Policies and Professionalisation*) održana u Eskishiru u Turskoj od 25. do 29. kolovoza 2012. Na konferenciji je sudjelovalo 200 sudionika iz 30 zemalja. Prezentirao se rad stručnog usavršavanja na temu poduzetništva (naziv predavanja *The Professional Educator as an Entrepreneurial Agent.*), a zatim i realizirala zajednička radionice članova ATEE Centra (*ATEE Reseach and*

Development Centar: In-Service learning and the Development of Practice) pod nazivom „Stručno usavršavanje usmjereno prema učitelju“ (*Teacher-centred Professional Development*).

Poduzetničko učenje

Europska komisija i njezina agencija *European Training Foundation* pojačano ulažu u promociju poduzetničkog učenja s namjerom povećanja zapošljivosti i konkurentnosti u zemljama članicama Europske unije i susjednim regijama. Kontekst za ovaj poticaj je u *Strategiji Europa 2020* koja naglašava važnost i ulogu kreativnosti, inovativnosti i poduzetništva unutar kurikuluma na svim razinama obrazovanja. U *Europskom referentnom okviru* poduzetništvo i razvoj inicijative jedna su od osam ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje koje su stanovništvu potrebne za njegovo osobno ostvarivanje (dokazivanje) i uključenost u društvene sadržaje i odnose, time i za zapošljivost u društvu znanja. U navedenom referentnom okviru, ključna kompetencija „razvoj inicijative i poduzetništva“ definirana je kao „individualna mogućnost od ideje do akcije“, što uključuje kreativnost, inovativnost i preuzimanje rizika, kao i mogućnost planiranja i upravljanja projektima u cilju postizanja postavljenog cilja, što potiče pojedinca, da u svom svakodnevnom životu, ne samo kod kuće i u društvu, nego i na radnom mjestu na svjestan i odmjeran, odnosno procijenjen način, povezuje znanje, posao, kompetencije i biva zadovoljan veličinom postignutoga u zadanim i drugim okolnostima. To je osnova za više posebnih pravila i potrebnih znanja kojima se potvrđuje samoga sebe ili pomaže u društvenoj i komercijalnoj aktivnosti. Ovo mora uključiti svijest o etičkim vrijednostima i promicanju dobrog upravljanja.

Poduzetničko učenje zbog toga nastoji pripremiti učenike da budu odgovorni, poduzetni pojedinci koji imaju kvalifikacije, znanja i sposobnosti potrebne za izvršenje zadataka, ciljeva koje su postavili pred sebe da bi ih ostvarili za života. Poduzetničko učenje su „svi oblici obrazovanja i usavršavanja, kako formalnog tako i neformalnog, uključujući učenje kroz praksu, koji doprinose razvoju poduzetničkog duha i aktivnosti bez obzira na primarnu komercijalnu korist“. Poduzetničko učenje je koncept obrazovanja koji potiče poduzetnički način razmišljanja i temelji se na razvoju kvaliteta osobe, uključujući osnovne principe efikasnosti u svakodnevnom životu bez osnovne usmjerenosti na pokretanje biznisa – „poduzetnička pismenost“. Učenje poduzetništva je akcija usmjerena na podizanje poduzetničkog potencijala u cilju jačanja konkurentnosti.

Europa se suočava s brojnim izazovima kojima može odgovoriti samo ako postoje inovativni, dobro obrazovani građani osposobljeni poduzetničkim kompetencijama, koji zajednički kroz zajednice poduzetničkih građana koji, bez obzira na njihovu životnu dob, imaju duha i znatiželje za nove pristupe u poduzetništvu, zaposlenosti, uopće u svakodnevnom životu. Za ovo su potrebne hrabrost u susretu s izazovima i sposobnost prilagodbe novim uvjetima.

Štoviše, dinamično gospodarstvo, koje je inovativno pruža i mogućnosti da se stvore nova radna mjesta, što će zahtijevati veći broj mladih ljudi koji su spremni, sposobni i voljni da postanu

poduzetnici koji će pokrenuti i uspješno razvijati vlastite komercijalne ili socijalne pothvate ili koji će postati inovatori i na taj način širiti djelatnost organizacija/tvrtki u kojima rade.

Budući da je obrazovanje ključ za oblikovanje stavova, vještina i kulture mladih ljudi, bitno je da se s poduzetničkim obrazovanjem krene u ranoj dobi. Poduzetničko obrazovanje je bitno u oblikovanju promišljanja mladih ljudi. Ono također pruža znanja i vještine koje su temeljne za razvijanje poduzetničke kulture. Poduzetničko učenje zbog toga nastoji pripremiti učenike da budu odgovorni, poduzetni pojedinci koji imaju kvalifikacije, znanja i sposobnosti potrebne za izvršavanje i ostvarivanje postavljenih zadataka i ciljeva. Zbog različitih nastavnih predmeta, poduzetničko učenje može imati mnogo formi, mnogo različitih metoda za učenje i može se koristiti u različitim kontekstima.

Komisija nastavlja pružati potporu kroz Strategiju Europa 2020, u kojoj je najvažnija potreba ugradnje kreativnosti, inovacije i poduzetništva u obrazovne sustave i koja predlaže niz aktivnosti koje će pokrenuti europski poduzetnički i inovativni potencijal kroz zadane projekte: „mladi u pokretu“, „program za nove vještine i poslove“ i „inovacijska udruga“. Učitelji igraju odlučnu ulogu u razvoju poduzetničkog učenja. Sadašnja situacija pokazuje da je poduzetničko učenje često ovisno o entuzijazmu pojedinih učitelja i njihove volje i sposobnosti ili nadarenosti da nose tu aktivnost kao posebnu kurikularnu aktivnost. Potrebno je organizirano poduzetničko učenje (u širokoj sposobnosti za životnu svijest o svijetu u kojem živimo) koje je sustavno na raspolaganju svakom učeniku, studentu, u svakoj školi u svakom mjestu. Ovo zahtjeva od svih učitelja da ugrade poduzetničko učenje kao jedan integralni dio kurikuluma. U svakom slučaju poticanje kreativnosti i poduzetništva zahtijeva promjenu u učiteljskim metodama, veću upotrebu iskustvenog učenja i novu ulogu učitelja, kojeg se pretvara u „pomagatelja“ i vođu za učenika, studenta, pomažući mu da postane neovisan i da preuzme inicijativu u svom učenju. Poučavanje poduzetništva snažno zahtijeva praktične metode, poput rada na projektu, generiranje ideja i stavljanje ideja u akciju, itd. Ovo korištenje netradicionalne tehnike će zahtijevati posebne kvalifikacije, znanje i shvaćanje od učitelja. Često učitelji nemaju ove kompetencije i nisu nikada imali posebne treninge ni vježbe. Ovo je velik nedostatak za metode poučavanja koje su potrebne za poduzetničko učenje (na primjer interakcija, učenik u središtu, iskustvena metoda) u obveznom kurikulumu za izobrazbu učitelja što radi poteškoće u prevladavanju drugih prepreka.

Na nivou Europske unije snage su usmjerene na jačanje europske koordinacije. Zbog toga mnoge systemske strategije za poduzetničko učenje, uključujući suradnju između zemalja, jačaju razmjenu dobre prakse u ključnim područjima i rade na izradi kvalitetnog pedagoškog materijala i metoda. U raspravama na najvišem nivou o poduzetničkom učenju je podvučeno da su učitelji ključna komponenta u procvatu usađivanja poduzetništva u kurikulum i učiteljsku praksu. Usavršavanje učitelja u poduzetništvu je presudno za širenje i djelovanje poduzetničkog učenja.

Nuđenje posebnih treninga učiteljima je presudno u namjeri da se poduzetničko učenje općenito bude korisno i efikasno. Europska komisija je organizirala simpozij s ciljem da se donese

zajednička praksa i politika kako da se razviju korisni sistemi edukacije učitelja za poduzetničko učenje. U središtu događanja je bilo pitanje kako najbolje opskrbiti učitelje sa kvalifikacijama, znanjem i stavovima koji su im potrebni za odgajanje, poticanje, unapređivanje poduzetničkog načina mišljenja mladih učenika. Rezultat budimpeštanskog simpozija je organiziranje međunarodnih radionica na kojima su razmijenjena iskustva i primjeri dobre prakse o tome kako pripremiti učitelje i nastavnike za donošenje poduzetničkog učenja u razred. Primjeri dobre prakse će se prikupiti od sudionika budimpeštanskog simpozija i međunarodnih radionica, kao i od ostalih izvora. Ovi podaci će biti upotrijebljeni od strane komisije za objavljivanje knjige uputa za učenje i vježbanje u poduzetništvu.

Odgovornost za implementaciju i razvoj poduzetničkog učenja u obrazovnom sektoru je i na Agenciji za odgoj i obrazovanje. Predstavnici Agencije za odgoj i obrazovanje su aktivno sudjelovali u međunarodnoj radionici *Osposobljavanje učitelja za poduzetničko učenje*. U svrhu prikupljanja primjera dobre prakse komisiji je ponuđen model učeničke zadruge, koji je jedinstven u Republici Hrvatskoj i privlači pažnju inozemnih stručnjaka. Kako je nacionalni obrazovni kurikulum predvidio poduzetništvo kao međupredmetni nastavni sadržaj, učeničke zadruge su još jedan od mogućih načina učenja za poduzetništvo. Osobita vrijednost rada u učeničkoj zadrugi ogleda se u činjenici da učenici sudjeluju u svim fazama rada učeničke zadruge zajedno s učiteljima. Time se ispunjavaju predviđena odgojno obrazovna postignuća koja osiguravaju razvoj poduzetničke kompetencije učenika i njenu praktičnu implementaciju u hrvatski obrazovni sustav.

Agencija za odgoj i obrazovanje bila je organizator međunarodnog stručnog skupa za učitelje razredne i predmetne nastave u osnovnim školama i za nastavnike u srednjim školama na temu poduzetničkim učenjem za razvoj poduzetničke kompetencije – interdisciplinarni pristup, održanog u Zagrebu, a predavač je bio dr. David McMurtry, University of Aberdeen, Scotland, UK.

18. IZDAVAČKA DJELATNOST

Izdavačka djelatnost Agencije za odgoj i obrazovanje proizlazi iz njezinih osnovnih radnih djelatnosti u području stručnog usavršavanja, natjecanja i smotri, napredovanja, stručnih ispita i drugih aktivnosti u okviru hrvatskoga odgojno-obrazovnog (predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog) sustava. Budući da Agencija nerijetko sudjeluje u različitim međunarodnim projektima kao nosilac programa ili suradnik partner, dio njegovih izdanja objavljen je u suradnji sa značajnim inozemnim institucijama i obrazovnim centrima. Objavljenim monografijama, zbornicima, priručnicima, brošurama i katalozima Agencije u znatnoj mjeri daje neophodnu potporu učiteljima i nastavnicima u njihovu stručnom i profesionalnom usavršavanju i napredovanju u redovitoj nastavničkoj (i izvannastavnoj) praksi, ali i važne informacije o odgoju i

obrazovanju drugim zainteresiranim sudionicima (korisnicima, čitateljima) hrvatskoga obrazovnog sustava.

Tijekom 2012. godine objavljeni su sljedeći naslovi:

- ISBN 978-953-7290-29-0 -GRADANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE. Modul: Zakon u razredu – prema kulturi vladavine prava i demokracije. Priručnik za nastavnike
- ISBN 978-953-7290-30-6 - Đeni Dekleva Radaković: *Tić Kosić*, Zbirka zadanih skladbi za 55. glazbene svečanosti hrvatske mladeži
- ISBN 978-953-7290-31-3 -Inojezični učenik u okruženju hrvatskoga jezika
- ISBN 978-953-7290-32-0 (sunakladnik IDIZ: ISBN: 978-953-6218-49-3) -Petar Bezinović, Iris Marušić, Zrinka Ristić Dedić: Opažanje i unapređivanje školske nastave
- ISSN 1848-4344 - Zbornik LiDraNo, 2011. (Smotra LiDraNo – literarno, dramsko-scensko i novinarsko stvaralaštvo)
- ISSN 1846-4572 - Smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo
- ISSN 1487-6619 - 13. državno Natjecanje–izložba učenika osnovnih i srednjih škola iz područja vizualnih umjetnosti i dizajna. LIK 2012.
- ISSN 1487-6074 -Zbornik Proljetna škola školskih knjižničara Republike Hrvatske
- u prosincu 2012. pokrenut je postupak prijevoda, lektura i pripreme za tisak tisak knjige *Le Hooliganisme* – autora Dominique Bodina, sa Sveučilišta u Rennes-u (jednoga od autora knjige Sport i nasilje u Europi i gostujućeg predavača na stručnim skupovima Sport i nasilje u Europi, koji su organizirani od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Agencije za odgoj i obrazovanje) – prava na tisak knjige ćemo osigurati u suradnji s Francuskim veleposlanstvom – 1500 primjeraka

19. RAD U STRUČNIM POVJERENSTVIMA I TIJELIMA

Osim rada u povjerenstvima za provedbu natjecanja, smotri i pripremu i provedbu nacionalnih ispita tijekom 2012. godine, savjetnici Agencije sudjelovali su u radu brojnih stručnih povjerenstava koje je formiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i ostale institucije, od kojih ističemo:

- uključenost u radne skupine u izradi predmetnog nacionalnog kurikuluma
- rad u Povjerenstvu za utvrđivanje uvjeta za početak obavljanja djelatnosti predškolskog odgoja i naobrazbe
- rad u Povjerenstvu za organizaciju međunarodnog stručnog skupa u okviru programa Pestalozzi
- redovito izvješćivanje o rezultatima provedbe građanskog odgoja i obrazovanja i nacionalnih programa (*Periodična izvješća Republike Hrvatske podnose se međunarodnim tijelima o primjeni deklaracija i konvencija kojih je Republika Hrvatska potpisnica te posebnih tematskih izvješća Europskoj komisiji*)
- davanje stručnih mišljenja iz područja provedbe nacionalnih programa u odgoju i obrazovanju, građanskog odgoja i obrazovanja te primjeni konvencija i preporuka iz područja ljudskih prava i demokratskog građanstva
- rad u Povjerenstvu za provođenje projekata u okviru Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo
- rad u Povjerenstvu za izdavanje certifikata izvrsnosti učiteljima razredne nastave u okviru projekta udruge Korak po korak
- rad u povjerenstvu Zaklade za odgoj i obrazovanje za okoliš
- rad u povjerenstvu za provođenje različitih stručnih skupova i konferencija na nacionalnoj i međunarodnoj razini (korisnička konferencija CARNeta; projekata u okviru Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo)
- povjerenstvima imenovanim od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i ostalih ministarstava Vlade Republike Hrvatske
- uključenost u Međuresornu radnu skupinu za izradu Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala za Europski socijalni fond
- uključenost u Međunarodnu radnu skupinu „Nastavnici za Obrazovanje za sve“ inicijative „Obrazovanje za sve“ UNESCO-a
- uključenost u Međuresornu radnu skupinu za izradu Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala za Europski socijalni fond

- rad u povjerenstvima vezanim za financiranje projekata udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2011./2012. i 2012./2013.

Tijekom 2012. pripremali su se mnogi projektni prijedlozi:

- Natječaj COMENUS Multilateralni projekt – prijavljen je projekt SEXTANT
- Natječaj Europske komisije (Call for proposals - EACEA No 27/2011) – prijavljen projekat „National Teams of ECVET Experts“
- Natječaj Europske komisije (Call for Proposals EAC/41/2010) za Europsku mrežu politika za ključne kompetencije školstvu (*European Policy Network on Key Competences in School Education*)

NISpVU (Nacionalni informacijski sustav za pristup visokim učilištima) - savjetnici Agencije sudjelovali su u unosu podatka o postignutim rezultatima učenika na državnim natjecanjima u sustav prijave na visoka učilišta.

Savjetnici Agencije uključeni u projekt *Integrativna supervizija* sudjelovali su u suradnji s Jasenkom Pregrad i Alenkom Krivičić Jedrejčić u kreiranju upitnika za istraživanje *Iskustva u primjeni supervizije u sustavu odgoja i obrazovanja iz perspektive supervizanata i supervizora* te aktivno sudjelovali u njegovoj provedbi.

20. OPĆI AKTI I PROVEDBENI PROPISI

U ožujku 2012. godine Agencija za odgoj i obrazovanje donijela je *Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustroju Agencije za odgoj i obrazovanje* (KLASA: 023-01/11-01/0069, URBROJ: 0561-12-7 od 8. ožujka 2012. godine) radi usklađivanja odredbi Pravilnika s odredbama *Statuta o izmjenama i dopunama Statuta Agencije za odgoj i obrazovanje*.

U cilju nužne potrebe racionalizacije sredstava i smanjenja troškova tijekom 2012. godine donijeta je nova *Odluka o kriterijima i mjerilima za određivanje visine naknada vanjskim suradnicima za ostvarivanje programa Agencije za odgoj i obrazovanje* (KLASA: 023-01/09-01/0031, URBROJ: 561-01/1-12-3 od 9. siječnja 2012. godine) kao i nova *Odluka o visini naknada za rad članova državnih povjerenstava i organizaciju državnih natjecanja i smotri* (KLASA: 023-01/12-01/0048, URBROJ: 561-01/1-12-1 od 20. prosinca 2012. godine), kojima su smanjeni iznosi pojedinih naknada.

21. OSTALE AKTIVNOSTI

Savjetnici Agencije su sukladno *Pravilniku o postupku odobravanja i uporabi pomoćnih nastavnih sredstava za nastavne predmete u osnovnim školama, gimnazijama i općeobrazovne predmete u strukovnim i umjetničkim školama* i tijekom 2012. godine na temelju *Javnog poziva za podnošenje zahtjeva za odobrenje pomoćnih nastavnih sredstava za školsku godinu 2012./2013.* sudjelovali u postupku odobravanja pomoćnih nastavnih sredstava. Od ukupno zaprimljenih 129 zahtjeva, odobrena su 93 pomoćna nastavna sredstva koja mogu biti u uporabi u školama od školske godine 2012./2013. Popis odobrenih pomoćnih nastavnih sredstava objavljen je na internetskoj stranici Agencije.

Aktivnosti Agencije podrazumijevale se kontinuiranu suradnju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, koja se prije svega odnosi na stručnu potporu u pripremi i provedbi projekata koje Ministarstvo provodi u odgoju i obrazovanju. Uz Ministarstvo, bila je važna je suradnja s Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja i drugim odgojno-obrazovnim institucijama uključujući i udruge ravnatelja predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola.

Ukupno je tijekom 2012. godine pripremljen je **1695** autorska ugovora i ugovora o djelu s popratnom dokumentacijom vezanom za reguliranje honorara vanjskim suradnicima, **2764** urudžbiranih ulaznih računa i **560** stručna mišljenja na različite programe uključujući i stručna mišljenja na programe nevladinog sektora za provedbu projekata u okviru *Natječaja za financijske potpore projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih.*

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv droga (18. lipnja 2012.) Uprava za zajedničke programe Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ured za suzbijanje droga Vlade Republike Hrvatske i Agencija za odgoj i obrazovanje predstavili su aktivnosti Ministarstva i Agencije na prevenciji zlorabe droga (Zagreb, Cvjetni trg).

Agencija za odgoj i obrazovanje pripremala je stručna mišljenja za Uprave Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i izvješća za državne urede (Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Ured za razvoj civilnog društva, Ured za ravnopravnost spolova, Ured za nacionalne manjine i drugi) iz područja provedbe nacionalnih programa u odgoju i obrazovanju te primjeni konvencija i preporuka iz područja ljudskih prava i demokratskog građanstva. Uz brojne administrativne poslove savjetnici Agencije sudjelovali su u pripremi stručnih mišljenja vezana za brojne projekte i programe, koje financiraju u skladu s Odlukom o financijskoj potpori projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2011./2012. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i ostala ministarstava koja financiraju projekte udruga koji se provode u školskom okruženju.

Agencija je tijekom 2012. nastavila je suradnju s uredima i agencijama Vlade Republike Hrvatske (Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Ured za razvoj civilnog društva, Ured za ravnopravnost spolova, Ured za nacionalne manjine, Pravobraniteljicom za djecu, Pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom, Ured za suzbijanje droga). Agencija za odgoj i obrazovanje o rezultatima provedbe građanskog odgoja i obrazovanja redovito izvješćuje Uprave Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Urede Vlade Republike Hrvatske radi podnošenja periodičnih izvješća Vladi i Saboru Republike Hrvatske. Ona se podnose međunarodnim tijelima o primjeni deklaracija i konvencija kojih je Republika Hrvatska potpisnica te posebnih tematskih izvješća Europskoj komisiji.

Agencija je tijekom 2012. nastavila suradnju s veleposlanstvima akreditiranim u Republici Hrvatskoj (Delegacija Europske unije u Republici Hrvatskoj, Veleposlanstvo Francuske Republike u Republici Hrvatskoj, Veleposlanstvo Države Izrael u Republici Hrvatskoj, Veleposlanstvo Talijanske Republike u Republici Hrvatskoj, Veleposlanstvo Republike Austrije u Republici Hrvatskoj) i međunarodnim institucijama koje djeluju u Republici Hrvatskoj (Goethe - Institut u Hrvatskoj, KulturKontakt Austria, British Council Croatia)

Tradicionalna kulturno-prosvjetna manifestacija Nazorovi dani, održala se 25. i 26. svibnja 2012. po 17. puta u rodnom mjestu klasika hrvatske književnosti, Postirama na otoku Braču. 2012. godine bila je posvećena pjesniku prirodoslovcu po struci, a kojem je priroda bila inspiracija za brojne pjesme i stihove. Za učitelje hrvatskoga jezika, prirode-biologije, razredne nastave, pedagoge i knjižničare koji su prisustvovali skupu organiziran je i poludnevni obilazak otoka Brača s naglaskom na prirodnim obilježjima i gospodarskom iskorištavanju prirodnih izvora u sklopu kojeg je dr. sc. Vesna Kostović- Vranješ održala predavanje Priroda kao izvor znanja te zajedno s mr. sc. Ines Bijelić radionice pod nazivom Osjetila nas povezuju s okolišem. Na završnoj svečanosti predstavljeni su i nagrađeni najbolji radovi učenika koji su sudjelovali na literarnom natječaju Agencije za odgoj i obrazovanje „Nazor i mi“ te su dodijeljene priznanja i diplome uspješnim učenicima. Na literarni natječaj „Nazor i mi“ pristiglo je 204 rada iz 75 osnovnih škola Republike Hrvatske, a stručno povjerenstvo najboljim je ocijenilo rad učenice osmog razreda OŠ Marin Držić iz Zagreba Ane Dudaš. Drugo mjesto osvojila je učenica osmog razreda OŠ Šime Budinić iz Zadra Matea Španić, a treće Ivana Miočić iz OŠ Jurja Barakovića iz Ražanca.

Nastavljena je suradnje na *41. međunarodnom literarnom natječaju Svjetske poštanske unije*, koji Hrvatska pošta organizirala u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje - nacionalno natjecanje mladih za najljepše pismo. U mnoštvu pristiglih pisama stručno povjerenstvo odabralo je najljepše radove na temu: *Napiši omiljenom sportašu/sportašici pismo u kojem ćeš objasniti što tebi znače Olimpijske igre*. Natjecanje koje se u svijetu održava 41. put na inicijativu Svjetske poštanske unije (UPU), već se niz godina provodi i u Hrvatskoj zahvaljujući uspješnoj suradnji Hrvatske pošte i Agencije za odgoj i obrazovanje. Ovogodišnja tema je odabrana u povodu Olimpijskih igara u Londonu, koje su se održale od 27. srpnja do 12. kolovoza. Cilj teme bio je

podizanje svijesti o važnosti olimpijskog duha te stvaranje boljeg svijeta uz pomoć sporta promicanjem univerzalnih vrijednosti izvrsnosti, prijateljstva i poštovanja. Pobjednik, Fran Zamaklar, učenik šestog razreda OŠ Ivana Kukuljevića iz Belišća, osvojio je povjerenstvo svojim pismom. *Pisac pisma se obraća svom najdražem sportašu Ivici Kosteliću, iako se bave različitim sportovima, jer bi i on htio doseći najveće sportske uspjehe i popeti se na pobjedničko olimpijsko postolje. Fran Zamaklar vrlo lijepo i razložno govori o svojoj vezanosti za sport, zašto mu je važan, zašto voli sport „s kojim se smiješ i plačeš, odrastaš i zaljubljuješ“. Ono što odabire kao dodatni poticaj, oči, suze i smijeh olimpijskog pobjednika, govori o njegovoj neposrednosti, iskrenosti, ali i vjeri da su svijet sporta i Olimpijske igre idealan način da se piše i misli, sanja o univerzalnim vrijednostima, prijateljstvu i poštovanju,* potpisuju članovi stručnog povjerenstva sastavljenog od viših savjetnika iz Agencije za odgoj i obrazovanje. Ovo će pismo predstavljati Hrvatsku na 41. međunarodnom natjecanju za najljepše pismo u organizaciji Svjetske poštanske unije. Osim pisma pobjednika, članovi povjerenstva izdvojili su još sedam radova koji su se istaknuli svojom kvalitetom. Kao nagradu za uloženi trud i kreativnost, Fran je osvojio jednodnevni izlet bilo gdje u Hrvatskoj zajedno sa svojim cijelim razredom, a vrijedne nagrade očekuju i ostale marljive natjecatelje koji su se plasirali u prvih osam mjesta.

Na okruglom stolu o borbi protiv netolerancije usmjerene protiv muslimana kroz obrazovanje za društvo u tranziciji, održanom u Beču 6. rujna 2012. u organizaciji *Ureda za demokratske institucije i ljudska prava Organizacije za europsku sigurnost i suradnju*, predstavljene su aktivnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Agencije za odgoj i obrazovanje na temu *Poučavanje o holokaustu i sprečavanju zločina protiv čovječnosti*, koji Agencija za odgoj i obrazovanje organizira u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvom kulture, Yad Vashemom iz Izraela i Mémorialom de la Shoah iz Francuske.

Agencija je podržala provođenje IPA projekt kojega u Republici Hrvatskoj provodi *Mreža centara za obrazovne politike* pod nazivom *ENjoinED – Education for Sustainable Development Partnership Initiative* (www.enjoined.edupolicy.net). U inicijativi je sudjelovalo 8 zemalja (Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Estonija, Gruzija, Kosovo, Makedonija, Rumunjska i Slovenija) s ciljem promjene javne i individualne svijesti o održivosti/održivom razvoju. U okviru projekta u Zagrebu je 28. i 29. studenoga 2012. održana je međunarodna konferencija *Are civil rights and obligations connected to environmental issues in education?*

Agenciji je podržala suradnju s Mrežom centara za obrazovne politike na organizaciji studijskog posjeta „Sustainability in education – from curriculum to reality“ koji će se održati u Zagrebu od 14. do 17. listopada 2013. godine u okviru *Transverznog programa – organiziranje studijskih posjeta*, broj projekta (2012-SVORG-01-HR-LLP-001), koji u Republici Hrvatskoj provodi *Agencija za mobilnost i programe Europske unije*.

U cilju informiranja odgojno-obrazovnih radnika i zainteresirane javnosti Agencija je na internetskim stranicama www.azoo.hr redovito objavljivala vijesti, najave, izvješća i ostale informacije o radu Agencije i njenim aktivnostima.

Priroda posla naravno ne omogućava prikazati sve aktivnosti u okviru djelovanja Agencije za odgoj i obrazovanje koje su realizirane tijekom 2012. godine. Dobra suradnja Upravnog vijeća i ravnatelja Agencije bila je važna pretpostavka u ispunjavanju zadaća Agencije definiranim Zakonom, Statutom i ostalim propisima Agencije.

KLASA: 023-01/13-01/0011

URBROJ: 561/1-13-1

Zagreb, 12. travnja 2013.

RAVNATELJ AGENCIJE

PREDSJEDNICA UPRAVNOGA VIJEĆA AGENCIJE

Vinko Filipović, prof.

Mihaela Adamović, dipl. iur.